

1 Johdanto

Tässä raportissa kerrotaan keskeiset tulokset freelancereiden työmarkkinatutkimuksesta. Siinä selvitettiin mm. faktatietoja suomalaisten journalistisessa freelancer -työssä toimivien työstä, palkkioiden suuruudesta sekä työajoista ja -määristä.

Lisäksi freelancerit pääsivät arvioimaan eräitä omaan työhönsä ja elinolosuhteisiinsa liittyviä seikkoja ja kertomaan mielipiteensä Suomen Journalistiliiton kyvystä toimia freelancer -jäsentensä tavoitteiden mukaisesti.

SJL on koonnut tietoja jäsentensä palkkauksesta kahden vuoden välein toteutetuilla työmarkkinatutkimuksilla. Tutkimus kohdistettiin nyt toisen kerran ainoastaan järjestön freelancerjäseniin.

Tutkimuksella kerättävillä tiedoilla on tärkeä rooli freelancereiden edunvalvonnassa: sen avulla pyritään saamaan mahdollisimman tarkkaa tietoa freelancereiden ansioista ja niissä tapahtuneista muutoksista sekä mm. työn sivukuluista, työajoista, lomista ja toimintamuodoista. Lisäksi freelancereiden jäsenmaksut määräytyvät tämän tutkimuksen perusteella.

Tutkimuksen suunnittelu on tapahtunut yhteistyössä liiton freelancer-osastojen kanssa ja käytännön toteutuksesta on molemmilla kerroilla vastannut TNS Gallup Oy (joka aiemmin tunnettiin nimellä Suomen Gallup Oy).

Tutkimusmateriaali lähetettiin kirjeitse kaikille Suomen Journalistiliiton freelancer -jäsenille keväällä 2005. Lähetys ajoitettiin tarkoituksella siten, että mahdollisimman moni pystyisi hyödyntämään veroilmoituksessa ilmoittamiaan rahamäärätietoja. Tämän arveltiin sekä helpottavan tutkimukseen vastaamista että tuottavan tarkempia tietoja, kun ilmoitettavat luvut eivät olisi pelkästään muistinvaraisia.

Tutkimusmateriaaliin liitettiin palautuskuori, millä vastaajat saivat lähettää täyttämänsä lomakkeen veloituksetta TNS Gallup Oy:hyn tallennusta ja analyysiä varten. Vaihtoehtoisesti kukin vastaaja sai osallistua tutkimukseen Internetin ylitse. Postitettuun materiaaliin liitettiin myös tätä tapaa koskevat yksityiskohtaiset ohjeet.

377 henkilöä vastasi kyselyyn I. vastausprosentiksi muodostuu noin 25. Se on toivottua huomattavasti alempi ja pienempi kuin kaksi vuotta sitten tehdyssä vastaavassa tutkimuksessa.

Näihin kahteen tutkimukseen vastanneiden sosiodemografiset ominaisuudet eivät kuitenkaan eroa paljонkaan toisistaan.

Sukupuoli- ja ikäjakautumat ovat hyvin samantyyppiset, samoin vastaajien kokemukset niin journalistisesta freelancer- kuin journalistisesta työstä yleensäkin. Saman voi todeta tutkimuksiin vastanneiden jakaantumisesta maantieteellisesti ja suoritetun koulutuksen mukaan.

Ainoa merkittävämpi ero kahteen tutkimukseen osallistuneiden välillä on heidän jäsenmaksulajissaan. Tuoreessakin mittauksessa enemmistö kuuluu joko kategoriaan itsemaksava tai yrittäjä-freelancer. Nyt yrittäjiä kuitenkin on joukossa hieman enemmän kuin edellisellä kerralla.

Lähinnä kyse on siitä, että toiminimeä käyttävien suhteellinen osuus on tuoreessa tutkimuksessa suurempi. Valtakirjaperinnässä olevia radio- ja tv-freelancereita taas on tämän tutkimuksen vastaajajoukossa suhteellisesti ottaen hieman vähemmän kuin keväällä 2003 toteutetussa tutkimuksessa.

Huolimatta siitä, että vastaamisaktiivisuus jäi toivottua alhaisemmaksi, aineiston tosiasiallinen rakenne ja tieto siitä, että vastaamisen helppouteen ja sitä kautta tarkkuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota, viittaavat siihen, että aineisto täyttää tehtävänsä.

2 Ansiot vuonna 2004

Ansioita tarkasteltiin useamman kysymyksen avulla. Vastaajia pyydettiin ensinnäkin kertomaan, mikä heidän kokonaislaskutuksensa ja verottajalle ilmoitettu tulo oli vuonna 2004. Myös tänä aikana kertyneet kulut tuli kertoa: sekä kokonaismäärä että summat eritellysti.

Vuonna 2003 vastaajat joutuivat ensin erittelemään kulunsa ja lopuksi laskemaan ne yhteen. Silloin kävi käytännössä niin, että kohtiin ”kokonaislaskutus”, ”verotettavat tulot” vastattiin varsin hyvin, mutta useat jättivät kokonaiskulunsa merkitsemättä, puhumattakaan niiden erittelemisestä.

Kokemuksesta viisastuneena lomaketta muotoillut työryhmä muutti kysymysjärjestystä. Nyt kysyttiin ensin kokonaiskuluja ja pyydettiin erittelemään tämä luku eri kulueriin.

Edelleen eräät freelancerit jättivät kulunsa erittelemättä, mutta erityisesti kokonaiskulujen arvioitiin huomattavasti ahkerammin kuin edellisen tutkimuksen yhteydessä.

Keskimääräinen vuosiansio 23.200 euroa

Freelancereiden keskimääräinen kokonaislaskutus oli vuonna 2004 34.500 euroa. Keskimääräinen verotettava tulo oli 23.200 euroa.

Palkkatutkimuksissa usein käytetty mediaani I. keskimäinen luku jäi molempien yhteydessä hieman keskiarvoa alemmaksi. Mediaanikokonaislaskutus asettui 30.700 euroon ja verotettava mediaanitulo 20.200 euroon.

Tutkimukseen osallistuneiden ilmoittamien tietojen perusteella freelancereiden ansiotassossa ei ole tapahtunut suuria muutoksia kuluneen kahden vuoden aikana. Keskimääräinen vuotuinen kokonaislaskutus oli nyt 1.500 euroa enemmän. Verotettavan tulon kasvu oli jäänyt 100 euroon.

Taulukko 1a. Freelancereiden kokonaislaskutus 2002 ja 2004 (€).

	2002	2004
Aritmeettinen keskiarvo.....	33.000	34.500
10	14.200	15.200
25	20.000	23.000
50	28.700	30.700
75	42.000	41.800
90	57.000	55.900

Taulukko 1b. Freelancereiden verottajalle ilmoittama tulo 2002 ja 2004 (€).

	2002	2004
Aritmeettinen keskiarvo.....	23.100	23.200
10	8.600	10.000
25	13.800	14.400
50	21.000	20.200
75	30.000	30.000
90	40.000	38.600

Freelancereiden vuoden 2004 mediaanikokonaislaskutus oli 2.000 euroa suurempi kuin vastaava summa 2002. Verottajalle ilmoitettu tulo sen sijaan oli tuoreessa tutkimuksessa hieman pienempi (€ 800) kuin edellisellä kerralla.

Ylin fraktiili on kummassakin tapauksessa pienempi kuin edellisessä tutkimuksessa. Vastaavasti alin fraktiili on suurempi. Periaatteessa tämä viittaa siihen, että sekä palkkiot että verottaja ilmoitetut tulot jakaantuivat hieman tasaisemmin kuin 2002.

Naisten ansiot noin 93 prosenttia miesten tuloista

Raportin liitteenä olevasta taulukosta käy ilmi eri freelancer-ryhmien kokonaislaskutukseen ja verotettavaan tuloon liittyvät tiedot (aritmeettiset keskiarvot sekä luvut fraktiileittain, 50=mediaani).

Yhteenvedon omaisesti voidaan todeta mm. se, että miehet ansaitsivat vuonna 2004 journalistisella freelancer-työllä jonkin verran enemmän kuin naiset. Miesten keskimääräiset verotettavat tulot olivat 24.100, naisten 22.400 euroa. Naisten mediaanitulo (€ 20.600) oli kuitenkin hieman korkeampi kuin miesten (€ 20.100).

Miesten keskimääräinen kokonaislaskutus oli suurempi kuin naisten, tarkasteleppa asiaa keskiarvon tai mediaanin perusteella.

Miesten osalta kokonaislaskutuksen aritmeettinen keskiarvo oli 37.700 ja mediaanilaskutus 34.000 euroa. Naisten vastaavat summat olivat 31.700 ja 28.600 euroa.

Pääkaupunkiseutulaisten ansiot olivat keskimääräistä suuremmat, 25.500 euroa (mediaani € 22.200,-). Tampereen, Turun, Kuopion, Jyväskylän, Lahden tai Oulun tapaisissa suuremmissa maakuntakeskuksissa asuvilla vastaava keskiarvosumma oli 20.800 euroa.

Muiden maakuntakeskusten freelancerit ilmoittivat verottajalle tuloikseen 23.400 euroa, muilla paikkakunnilla asuvat 19.700. Ulkomailla asuvat ilmoittaneet verottajalle keskimääräiseksi tulokseen 20.300 euroa.

Valokuvaajilla suurin kokonaislaskutus, kääntäjien ansiot suurimmat

Valokuvaajien kokonaislaskutus nousi keskimäärin 49.300 euroon. Toinen joukosta erotettava ammattiryhmä ovat kääntäjät, jotka olivat ilmoittaneet verottajalle tuloikseen €34.800. Toimittajien sekä kokonaislaskutus (€ 31.500) että verotettava tulo (€ 21.300) alittivat jonkin verran koko joukon keskiarvon.

Mitä enemmän freelancereilla oli ollut toimeksiantajia, sitä suuremmaksi kokonaislaskutus oli kasvanut. Vuoden 2004 aikana vain yhdelle toimeksiantajalle työtä tehneiden keski-

määräinen laskutus oli 30.200 euroa, kun esim. useammalle kuin kymmenelle toimeksiantajalle työskennelleiden vastaava luku nousi aina € 44.200:een.

Vastaavaa ilmiötä ei voinut havaita verotettavan tulon osalta, vaan keskimääräiset ansiot olivat suurin piirtein samaa tasoa toimeksiantajien lukumäärästä riippumatta.

Pääosin radiolle työskentelevät ilmoittivat laskutukseksi ja ansioiksi pienempiä lukuja kuin sellaiset freelancerit, joiden pääasialliset toimeksiantajat kuuluvat lehdistöön tai televisioon.

Suurimmaksi osaksi radiolle työtä tehneiden freelancereiden kokonaislaskutus kohosi vain € 24.900:een ja ansiot € 18.400:ään, kun pääsääntöisesti televisiolle työskentelevien osalta vastaavat luvut olivat 35.000 ja 30.300 euroa.

Pääasiassa sanomalehtityötä tekevät olivat joutuneet tyytymään hieman pienempään laskutukseen kuin aikakauslehdistön palveluksessa työskentelevät (€ 33.400 - € 35.000). He verottajalle ilmoittamansa tulo oli kuitenkin korkeampi (€ 23.900 - € 20.700). Tämä saattaa ainakin osittain selittyä sillä, että aikakauslehdille työskentelevistä noin kaksi kertaa useampi toimii yhtiömuodossa kuin sanomalehtityötä tekevistä.

Lehdistöä ja sähköistä mediaa käytännössä yhtä paljon palvelevien laskutus oli keskimääräistä korkeampi (€ 36.800), mutta verotettava tulo matalampi (€ 21.700). Kyse ei kuitenkaan ole kovin suuresta joukosta (noin 5 % kaikista vastanneista).

Työssään lähinnä viihdeasioihin paneutuvien toimeksiantajiltaan veloittama kokonaissumma (€ 37.800) ja verottajalle ilmoitettu tulo (€ 30.500) olivat korkeammat kuin muille journalistisille aihealueille paneutuvilla.

Urheiluun keskittyvien verotettava tulo oli keskimääräistä korkeampi, 24.400 euroa. Työssään lifestyle -aiheita painottavien tulot olivat kuten koko joukolla, mutta heidän laskutuksensa oli jonkin verran keskimääräistä korkeampi (€ 37.300).

Uutiset ja ajankohtaiset aiheet olivat tuottaneet verotettavaa tuloa 23.700 euron verran, muu moniaiheinen yleisjournalismi € 21.900.

Koulutuksella on jonkin verran vaikutusta tuloihin. Alan korkeakoulututkinon suorittaneiden keskiarvoansio oli 20.900, muun alan tutkinon suorittaneiden 23.300 euroa. Jonkin muun kuin journalistisen korkeakoulututkinon suorittaneiden keskiansio oli 25.900 euroa.

Kategoriaan ”keskeneräiset korkeakouluopinnot” kuuluvien keskimääräinen verotettava tulo oli 22.700 euroa. Jonkin muun opisto- tai ammattikorkeakoulututkinon suorittaneiden ansiot olivat 20.200 ja ylioppilaiden 25.600 euroa.

Näiden ryhmien koko on selvästi pienempi kuin esim. korkeakoulututkinon suorittaneiden. Niinpä esim. ylioppilaiden tapauksessa muutama suurituloinen nostaa koko joukon keskiarvoa. Tästä kielii 90 prosentin fraktiili, joka on selvästi korkeampi kuin muissa ryhmissä.

Seuraavan sivun taulukkoon on merkitty eräiden ryhmien verottajalle ilmoittama tulo vuosien 2002 ja 2004 osalta. Valtaosa tuloksista on vertailukelpoisia, mutta tietyissä kohdin tuoreen aineiston koko asettaa rajoituksia.

Tästä syystä ainakin tuoreisiin ohjelmateknisten ja graafikoiden tuloihin on suhtauduttava erityisen varovaisesti. Sama pätee työssään talouteen, politiikkaan ja työmarkkina-aiheisiin sekä urheiluun keskittyvien tuloihin.

Taulukko 1c. Freelancereiden verottajalle ilmoittama tulo 2002 ja 2004 (€).

	2002	2004
Kaikki.....	23.100	23.200
Naiset	22.000	22.400
Miehet	24.500	24.100
Alle 35.....	23.400	23.600
35-44	23.200	24.700
45-54	24.000	22.200
55 ja enemmän	21.400	22.500
Pääkaupunkiseutu.....	25.900	22.500
Aluekeskus	22.100	20.800
Maakuntakeskus.....	21.800	23.400
Muu paikkakunta.....	18.200	19.700
Ulkomaat.....	16.700	20.300
Uutiset/ajankohtainen.....	23.100	23.700
Muu moniaiheinen yleisjournalismi.....	20.100	21.900
Talous/politiikka/työmarkkinat	23.100	18.600
Ulkomaat.....	18.200	22.400
Kulttuuri.....	25.900	23.000
Viihde.....	25.300	30.500
Urheilu	28.900	24.400
Lifestyle	ei kysytty	23.500
Työskentelee pääosin lehdistölle.....	21.600	21.900
Työskentelee pääosin radiolle/tv:lle.....	27.900	27.700
Molemmille yhtä paljon	18.800	21.700
Toimittaja	21.600	21.300
Valokuvaaja.....	23.100	26.600
Ohjelmatekninen	24.700	29.000
Graafikko	23.700	18.300
Kääntäjä	33.700	34.800
Suoritettu alan tutkinto.....	23.900	20.900
Muu alan tutkinto	21.700	23.300
Muu korkeakoulututkinto.....	23.500	25.900
Muu opisto-/AMK-tutkinto.....	25.000	20.200
Keskeneräiset korkeakouluopinnot	21.300	22.700
Ylioppilas	24.900	25.600
Muu koulutus	22.000	22.100

Vertailtavuuden vuoksi taulukkoon 1c sanoma- ja aikakauslehtityötä tekevien tulot yhdistettiin luokaksi "työskentelee pääosin lehdistölle". Sama tehtiin radio- ja televisiotyötä tekeville (tuoreeseen tutkimukseen kysymystä nimittäin hieman muokattiin). Näiden kahden ryhmän tulojen ero edelliseen kertaan oli vain vähäinen.

Yritysmuodossa toimivien kokonaislaskutus suurempi, verottajalle ilmoitettu tulo vaihtelee vähemmän toimintamuodon mukaan

Taulukkoihin 2a ja 2b on merkitty keskimääräinen kokonaislaskutus ja verotettava tulo vastaajien toimintamuodon mukaan, taulukkoon 2c jäsenmaksulajin mukaan.

Kokonaislaskutus kasvaa siirryttäessä yhtiömäiseen toimintamuotoon. Ryhmään ”henkilö-yhtiö” kuuluvilla laskutus oli 50.400 ja ”muussa yhtiömuodossa” 45.200 euroa. Toiminimellä työskentelevien laskutus oli hieman pienempi, 37.600 euroa.

Taulukko 2a. Kokonaislaskutus ja verotettava tulo toimintamuodon mukaan (€).

	Vero- kortilla	Ennako- perintärek.	Toimi- nimellä	Henkilö- yhtiössä	Muu yhtiö- muoto
Kokonaislaskutus					
Aritmeettinen keskiarvo.....	28.600	27.000	37.600	50.400	45.200
Mediaani	26.300	25.000	32.400	39.000	40.000
Verotettava tulo					
Aritmeettinen keskiarvo.....	24.600	17.700	22.300	23.100	22.400
Mediaani	23.000	16.700	18.900	19.400	19.000

Verotettava tulo oli suurin verokortilla toimivilla freelancereilla, 24.600 euroa. Ennakkoperintärekisterissä olevat ilmoittivat keskimääräiseksi tulokseen 17.700 ja toiminimellä työskentelevät 22.300 euroa. Ryhmiin ”henkilö” tai ”muu yhtiömuoto” kuuluvien verottajalle ilmoittama tulo oli 22.500 – 23.000 euron luokkaa.

Taulukko 2b. Kokonaislaskutus ja verotettava tulo. Verokortilla toimiva lehdistö- sekä radio/tv-freelancerit (€).

	Lehdistö	Radio/tv- freelancer
Kokonaislaskutus		
Aritmeettinen keskiarvo	27.300	31.900
Mediaani	25.300	27.300
Verotettava tulo		
Aritmeettinen keskiarvo	22.700	29.700
Mediaani	21.400	26.000

Taulukko 2b täydentää taulukkoa 2a ilmaisten verokortilla toimivien lehdistö sekä radio/tv-freelancereiden luvut. Radio- ja tv-freelancereilla molemmat ovat selvästi suuremmat.

Taulukko 2c. Kokonaislaskutus ja verotettava tulo jäsenmaksulajin mukaan (€).

	Itse- maksava	Radio/tv valtakirja- perinnässä	Yrittäjä- freelancer
Kokonaislaskutus			
Aritmeettinen keskiarvo.....	28.000	32.100	40.000
Mediaani	25.000	28.700	35.000
Verotettava tulo			
Aritmeettinen keskiarvo.....	22.600	29.700	21.900
Mediaani	20.600	26.300	18.300

Jäsenmaksulajin mukainen tarkastelu (taulukko 2c) kertoo yrittäjäfreelancereiden osalta saman kuin toimintamuodon mukainen taulukko: kokonaislaskutus ylittää koko joukon keskiarvon ja verottajalle ilmoitettu tulo alittaa sen.

Itsemaksavien laskutus taas on matalampi, mutta verotettava tulo koko joukon keskiarvon paikkeilla. Valtakirjaperinnässä olevat radio ja tv -freelancerit sen sijaan olivat ilmoittaneet verottajalle keskimäärää selvästi korkeamman tulon.

Taulukko 2d. Freelancereiden verottajalle ilmoittama tulo 2002 ja 2004 (€).

	2002	2004
Kaikki.....	23.100	23.200
Verokortilla	23.400	24.600
Ennakkoperintärekisterissä	16.100	17.700
Toiminimellä	22.700	22.300
Muussa yhtiömuodossa	24.600	22.600
Itsemaksava	21.900	22.600
Radio/tv valtakirjaperinnässä	27.800	29.700
Yrittäjäfreelancer.....	22.700	21.900

Taulukosta 2d puolestaan pääsee käsitykseen verottajalle ilmoitettujen tulojen muutoksesta eri toimintamuodoissa ja jäsenmaksulajeissa. Tiettyjä muutoksia on havaittavissa, vaikkakin ne pääosin ovat suhteellisen vähäisiä. Eri kategorioiden väliset keskinäiset suhteet ovat entiset.

Radio- ja tv -freelancereiden tulot hieman suuremmat kuin lehtityötä tekevien, lehtityön kokonaislaskutus suurempi

Lehdistöfreelancereiden verotettava tulo € 22.200 on hieman heikompi kuin koko joukon keskimääräinen, 23.100 euroa.

Sama pätee mediaanituloon, mikä lehdistöllä on € 19.400 ja koko vastaajajoukolla € 20.200. Lehdistön keskimääräinen kokonaislaskutus € 34.800 taas ylittää koko vastaajajoukon keskiarvon (€33.000), samoin mediaani (€31.200 vs. €30.700).

Taulukko 3a. Lehdistöfreelancereiden kokonaislaskutus ja verottajalle ilmoitettu tulo 2002 ja 2004 (€).

	Kokonais- laskutus		Verotettava tulo	
	2002	2004	2002	2004
Aritmeettinen keskiarvo.....	37.200	34.800	22.000	22.200
10	14.600	15.000	8.500	9.500
25	20.000	22.800	13.500	13.400
50	30.000	31.200	21.000	19.400
75	42.000	42.000	28.400	28.400
90	58.000	56.900	35.800	37.000

Taulukkoon on merkitty myös edellisen tutkimuksen, vuotta 2002 koskenut tulos. Keskimääräinen kokonaislaskutus näyttäisi pienentyneen, mutta verottajalle ilmoitettu tulo säilyneen ennallaan tai aavistuksen verran kasvaneen. Jos tarkastelun kohteeksi otetaan mediaanit, tilanne kääntyy pääläelleen.

Taulukko 3b. Radio/tv-freelancereiden kokonaislaskutus ja verottajalle ilmoitettu tulo 2002 ja 2004 (€).

	Kokonais- laskutus		Verotettava tulo	
	2002	2004	2002	2004
Aritmeettinen keskiarvo.....	28.700	32.100	27.900	29.700
10	8.700	19.400	9.700	16.300
25	13.900	23.600	15.800	21.200
50	24.000	28.700	23.500	26.300
75	36.100	40.700	39.800	38.700
90	54.800	46.200	47.800	44.100

Taulukossa 3b taas tarkastellaan radio- ja tv –freelancereita (jotka oli vakioitu taulukon 3a luvuista). Heidän kokonaislaskutuksensa jää pienemmiksi kuin lehdistöfreelancereilla, mutta verottajalle ilmoitettu tulonsa taas 7.500 euroa suuremmaksi.

Niin keskiarvot kuin mediaanitkin ovat kasvaneet edellisestä. Fraktiililukujen väliin eroihin on kuitenkin hyvä suhtautua maltillisesti, koska tuoreeseen tutkimukseen vastasi lukumääräisesti vähemmän kategoriaan kuuluvia kuin viimeksi.

Keskimääräiset kokonaiskulut runsaat 11.000 euroa

Kokonaiskuluja koskevan kysymyksen paikka vaihdettiin tuoreeseen tutkimukseen. Edellisessä mittauksessa vastaajia pyydettiin ensin erittelemään kulunsa ja sitten laskemaan summat yhteen. Nyt kokonaiskuluarvio merkittiin ensiksi ja sen jälkeen kyseinen summa pyydettiin erittelemään pienempiin osiin.

Vaikuttaa siltä, että ainakin kokonaiskuluja koskeva luku saatiin todennäköisesti paremmin selville kuin edellisessä tutkimuksessa. Suora vastaus kysymykseen ja verottajalle ilmoitetun kokonaistulon vähentäminen kokonaislaskutuksesta nimittäin antavat täsmälleen saman vastauksen, 11.300 euroa.

Taulukko 4a. Freelancer-toiminnasta aiheutuneet keskimääräiset kokonaiskulut toimintamuodon mukaan (€).

	Vero- kortilla	Ennako- perintärek.	Toimi- nimellä	Henkilö- yhtiössä	Muu yhtiö- muoto
Suoraan muuttujasta.....	4.300	9.200	15.200	25.500	22.800
Vähennyslaskuna	4.000	9.300	15.300	27.300	22.800

Taulukkoihin 4a ja 4b on merkitty kokonaiskulut vastaajan toimintamuodon ja jäsenmaksulajin mukaan. Ylärivillä ilmoitettava tulos on keskiarvo kokonaiskuluja koskevaan kysymykseen annetuista vastauksista. Alarivin luku on muodostunut vähentämällä verottajalle ilmoitetut tulot kokonaislaskutuksesta.

Taulukko 4b. Freelancer-toiminnasta aiheutuneet keskimääräiset kokonaiskulut jäsenmaksulajin mukaan (€).

	Itse- maksava	Radio/tv valtakirja- perinnässä	Yrittäjä- freelancer
Suoraan muuttujasta.....	5.800	2.600	17.800
Vähennyslaskuna	5.400	2.400	18.100

Kahdella eri tavalla saavutetut luvut ovat hyvin samantyyppiset. Tulokset lisäävätkin luotamusta siihen, että kulut on tällä kertaa ilmoitettu aikaisempaa tarkemmin.

Edellisessä tutkimuksessa erityisesti kuluerittelyt herättivät kysymyksiä. Nyt luetteloa hieman muutettiin. Tarkoituksena oli tehdä siitä mahdollisimman selkeä ja vastaajaystävällinen.

Tehtävässä onnistuttiin kohtalaisen hyvin. Kun eriteltyt kulut laskettiin koko aineiston tasolla yhteen, keskimääräiseksi kokonaiskuluksi muodostui 11.100 euroa. Tämäkin tieto viittaa, että kuluja koskevat arviot olisivat tällä kertaa suhteellisen vakaalla pohjalla.

Taulukosta 5a käy ilmi kulut eriteltyinä. Vasemmanpuoleinen sarake ilmaisee, kuinka suuri osa kertoi, että heillä oli ollut kyseisiä kuluja. Oikeanpuoleisesta sarakkeesta käy ilmi näiden kuluerien aritmeettiset keskiarvot.

Puhelin- ja tietoliikennekulut ovat koskeneet suurinta osaa joukosta. 81 prosenttia ilmoitti niitä. Kahdella kolmesta oli ollut materiaali- ja tarvikehankintoja. Yhtä moni oli ostanut tai poistanut työvälineitä tai kalusteita.

Taulukko 5a. Freelancer-toiminnasta aiheutuneet keskimääräiset kulut.

	Ilmoitti (%)	Kulut (€)
Yrittäjäeläkevakuutusmaksu (YEL)	64	3.600
Puhelin- ja tietoliikennekulut (Internet-yhteydet)	81	1.200
Työhuoneen vuokra ym. kulut (sähkö, vesi)	57	1.800
Työvälineiden ja kalusteiden hankinta/poistot	66	2.250
Kirjanpito- ja muut kirjanpito- ja muut kulut	40	1.000
Materiaali-, tarvike- yms. kulut ennen muita kuluja	67	1.300
Ammattikirjallisuuden ja -lehtien hankintakulut	63	450
Työn edellyttämät matkakulut	59	2.600
Itselle maksetut päivärahat	24	900
Koulutusmenot	25	350
Tarjoilu- ja edustuskulut	35	400
Muut kulut yhteensä	45	2.800
Oy:öön jätetyt varat	6	4.300

Kolme viidestä ilmoitti lisäksi ammattikirjallisuuden tai -lehtien hankinnoista, yrittäjäeläkevakuutusmaksuista tai työn edellyttämistä matkakuluista.

Osakeyhtiöön jätettävät varat on suurin listalla oleva yksittäinen summa. Se kuitenkin koskee vain vähemmistöä. Useimpien kohtaamista kuluista suurimpia ovat yrittäjäeläkevakuutusmaksun lisäksi työvälineiden hankinnat, matkakulut sekä työhuoneen vuokrat.

Koska edellisessä mittauksessa kulut todennäköisesti ilmoitettiin huolimattomammin ja koska kysymystä hieman muutettiin, kahden tutkimuksen tulosten vertailussa on syytä olla erityisen maltillinen.

Voidaan kuitenkin sanoa, että esim. puhelin- ja tietoliikennekulut ovat varsin samantyyppiset molemmissa selvityksissä, samoin kirjapito- ja koulutuskulut.

Lievää nousua on havaittavissa yrittäjäeläkevakuutusmaksussa, matkakuluissa ja työvälineissä. Oy:hyn on jätetty hieman vähemmän varoja kuin kaksi vuotta sitten.

Taulukko 5b. Freelancer-toiminnasta aiheutuneet keskimääräiset kulut (€).

	Lehdistö freelancer	Lehdistö- yrittäjä	RTV
Yrittäjäeläkevakuutusmaksu (YEL)	3.300	3.800	1.000
Puhelin- ja tietoliikennekulut (Internet-yhteydet)	1.100	1.400	800
Työhuoneen vuokra ym. kulut (sähkö, vesi)	1.200	2.200	1.000
Työvälineiden ja kalusteiden hankinta/poistot	800	3.300	900
Kirjanpito- ja postikulut	750	1.000	---
Materiaali-, tarvike- yms. kulut ennen muita kuluja	600	1.800	200
Ammattikirjallisuuden ja -lehtien hankintakulut	400	500	300
Työn edellyttämät matkakulut	1.500	3.200	1.400
Itselle maksetut päivärahat	900	900	600
Koulutusmenot	200	400	350
Tarjoilu- ja edustuskulut	300	400	---
Muut kulut yhteensä	1.200	4.600	750
Oy:öön jätetyt varat	--	4.300	---

Oheiseen taulukkoon on merkitty kolmen ryhmän ilmoittamat kulut. Sarakkeella ”lehdistö-freelancer” ovat niiden vastaukset, joiden jäsenmaksulaji on kategoriaa ”freelancer itse-maksava” ja jotka tekevät töitä pääasiassa lehdistölle. Keskimmaisesta sarakeesta käy ilmi pääosin lehdistön lukuun yrittäjäfreelancerina toimivien kertomat keskimääräiset luvut. Oikeanpuoleinen sarake kertoo valtakirjaperinnässä olevien radio- ja tv-freelancereiden tiedot.

Varsin säännönmukaisesti jälkimmäisen ryhmän kulut ovat pienemmät kuin kahdella ensin mainitulla. Näistä yrittäjänä toimivien yleinen kulutaso on puolestaan korkeampi.

Pääosa tuloista journalistisesta freelancer-toiminnasta

Vastaajien tuloista keskimäärin 80 prosenttia kertyy journalistisesta freelancer-toiminnasta. Niiden merkitys on keskimääräistä suurempi 45-54-vuotialle sekä isoissa¹ ja pienemmissä maakuntakeskuksissa asuville.

Freelancer-työ tarjoaa uutisia ja ajankohtaistapahtumia raportoiville keskimääräistä suuremman osuuden kokonaistuloista. Myös urheilu- ja lifestyle -aiheiden parissa työskentelevillä journalistinen freelancer-työ tuottaa kokonaisansioista keskimääräistä hieman suuremman osuuden.

Alan tuoreilla tulokkailla on keskimääräistä enemmän muita tulonlähteitä. Tähän tutkimukseen osallistuneista 80 prosentin osuuden saavuttivat freelancer-työtä vähintään viisi vuotta tehneet.

3 Työllistyminen vuonna 2004

Joka kolmas freelancer tunsi itsensä alityöllistetyksi

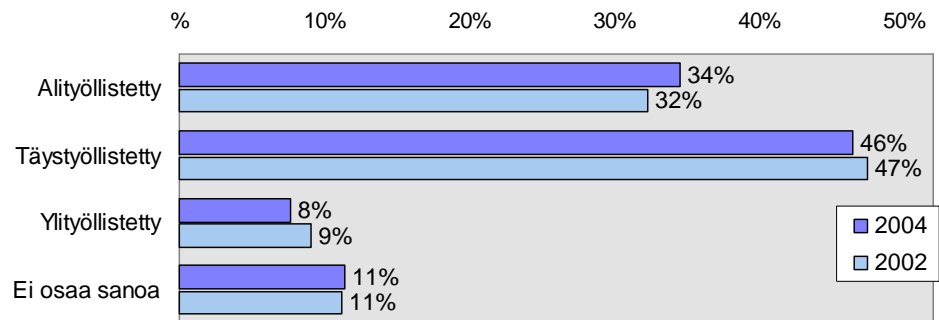
Suurin osa joukosta kokee olleensa vuonna 2004 täystyöllistetty. Kyseessä on lähes enemmistö, 46 prosenttia. Joka kolmas (34 %) olisi voinut työskennellä enemmänkin, ker-

¹ Turku, Tampere, Kuopio, Jyväskylä, Lahti tai Oulu

toen olleensa alityöllistetty. Vajaa kymmenesosa (8 %) ilmoitti painineensa liiallisen työ-
määrän kanssa ylityöllistettynä ja suurin piirtein yhtä moni (11 %) ei osannut ottaa kantaa
asiaan.

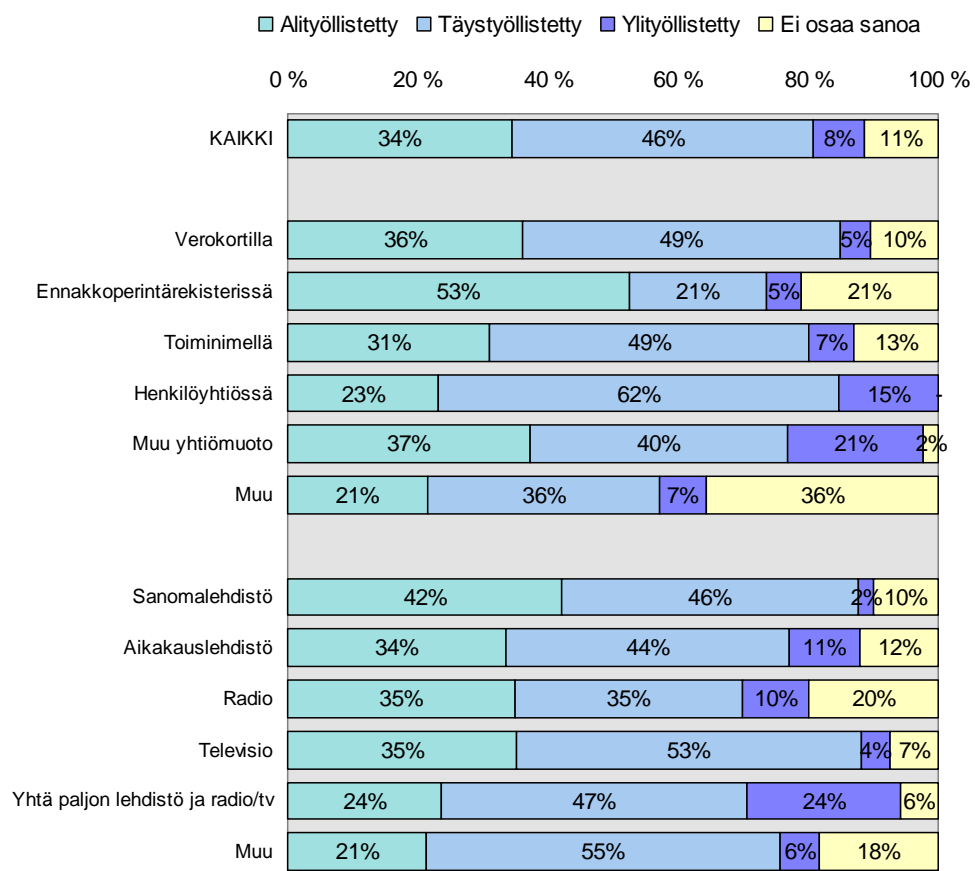
TYÖLLISTYMINEN VUOSINA 2002 JA 2004 (%)

Vastaukset ovat lähes prosenttiyksikölleen samat kuin edellisessä tutkimuksessa. Siinä 32 prosenttia arvioi olleensa alityöllistetty vuonna 2002. Silloin 47 prosenttia kertoi olleensa täystyöllistetty ja 11 prosenttia ylityöllistetty.

TYÖLLISTYMINEN VUONNA 2004 (%)

Pääkaupunkiseudun ulkopuolisissa suurissa kaupungeissa on keskimääräistä enemmän itsensä alityöllistyneeksi tunteneita. Pienemmissä maakuntakeskuksissa asuvat freelance-rit taas olivat erityisen täystyöllistettyjä.

Työssään kulttuuriasioihin paneutuvien enemmistö oli täystyöllistetty. Keskimääräistä useammalla tähän aihealueeseen erikoistuvalla oli ollut jopa liikaa työtä.

Mikään aihealue ei ole sellainen, että alityöllistettyjen osuus olisi suurempi kuin täystyöllistettyjen. Silti on todettava, että lifestyle sekä osin myös uutis- ja ajankohtaisaiheet olisivat monen mielestä voineet työllistää enemmän.

Yli 15 vuotta freelancerina toimineiden niukka enemmistö oli ollut täystyöllistetty. Kokeneimpienkin joukossa alityöllistyminen oli kuitenkin varsin yleistä: runsas neljännes – vajaa kolmannes oli joutunut kärsimään asiasta.

Eri jäsenmaksulajien välille ei tässä suhteessa muodostunut kovin suuria eroja. Toimintamuodolla sen sijaan oli vaikutusta. Peräti 62 prosenttia henkilöyhtiössä toimivista nimittäin kertoi olleensa täystyöllistetty vuonna 2004. Useampi kuin joka toinen ennakkoperintäre-kisterissä oleva taas oli ollut alityöllistetty.

Sanomalehdistölle työskentelevien parissa alityöllistyminen oli ollut yleisempää kuin aikakauslehdistöltä toimeksiantonsa pääasiassa hankkivilla. Televisiolle työtä tekevät kertoivat keskimääräistä useammin olleensa täystyöllistettyjä.

Freelancerit tekevät vuodessa keskimäärin 40 täyttä työviikkoa

Freelancereiden käyttivät viime vuonna työntekoon keskimäärin 36 tuntia viikossa eli jonkin verran vähemmän kuin 2002 (40 tuntia).

55-vuotiaat ja iäkkäämmät työskentelivät hieman enemmän (39 tuntia) kuin nuoremmat. Pääkaupunkiseudulla asuvat tekivät alan työtä keskimäärin 35 ja maaseutupaikkakuntien freet 38 tuntia. Ulkomaanasioihin ja kulttuuriin keskittyvät olivat tehneet pitempiä työviikkoja (43-tuntisia) kuin muita aihealueita käsittelevät.

Yrittäjäfreelancereiden viikoittainen työaika ylittää verokortilla toimivien. Ensin mainitut olivat työskennelleet 39 tuntia, kun jälkimmäisten panos jäi alle 34:äänä. Henkilöyhtiön kautta työskentelevien keskimääräinen viikkotyöaika oli venynyt aina 45 tuntiin.

Työtä tehtiin vuonna 2004 keskimäärin 40 viikkoa (keskimääräinen kokonaisten työviikkojen määrä). Edellisessä tutkimuksessa freelancerit kertoivat tehneensä työtä 10 kuukautena (asiaa tiedusteltiin silloin kuukausitasolla).

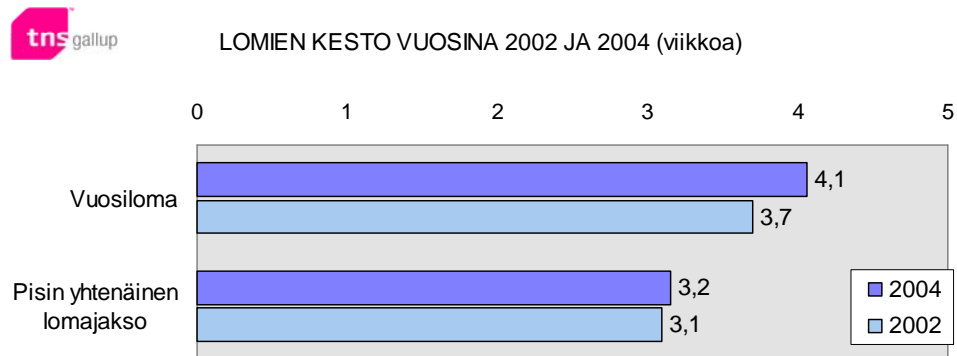
Lukujen vertaileminen ei ole aivan yksiselitteistä. Jos kuitenkin lähdetään arkipäiväisestä määritelmästä, missä vuosi sisältää on 52 kpl. 7 päivän viikkoja (vastaa 364 päivää), mutta yhteen kuukauteen hieman virheellisesti sisällytetään neljä viikkoa, 40 viikkoa pyöristyy 10 kuukaudeksi eli samaksi kuin edellisen tutkimuksen tulos.

Naisten ja miesten sekä eri-ikäisten freelancereiden vastaukset sijoittuvat keskiarvon tuntumaan. Maakuntakeskuksissa ja ulkomailla asuvat työskentelivät hieman enemmän kuin varsinkin ne, jotka vaikuttavat pääkaupunkiseudun ulkopuolisissa isoissa kaupungeissa.

Ulkomaanasiat, kulttuuri ja viihde työllistivät tutkimukseen osallistuneita pitempään kuin urheilu, talous tai lifestyle -aiheet.

Yhtiömuodossa freelancer-työtä tekevien kokonaisten työviikkojen määrä ylittää selvästi koko joukon keskiarvon. Henkilöyhtiöiden (Ay, Ky) luku oli 45 ja ryhmän muu yhtiö (Oy, osuuskunta) 44 viikkoa. Myös pääasiassa sanomalehdistön (42) tai radion (43) lukuun työskentelevien työaika ylitti keskimääräisen.

Valtakirjaperinnässä olevien radio- ja tv-freelancerien keskimääräinen kokonaisten työviikkojen määrä jäi 38 viikkoon, kun lehdistöfreelancereiden keskimääräinen luku oli 40 viikkoa.

Freelancereiden vuosiloma oli vuonna 2004 keskimäärin 4,1 viikkoa. Pisin yhtäjaksoinen lomajakso oli kestänyt 3,1 viikkoa. Kokonaisuudessaan nyt oli lomailtu hieman pitempään kuin 2002, mutta pisin yhtenäinen lomajakso oli käytännössä sama.

Alle 35-vuotiaat olivat pitäneet vähiten lomaa (kolme viikkoa), mutta useimmiten koko lomansa yhteen menoon. 35-44-vuotiaat puolestaan olivat pitäneet eniten lomaa - neljä ja puoli viikkoa - mutta pisin yhtenäinen jakso jäi heilläkin noin kolmeen viikkoon.

Maakuntakeskusten freelancereiden loma oli ollut pitempi kuin muualla asuvien. Heikin kuitenkin joutuivat pitämään sen osissa.

Ryhmään muu yhtiömuoto (Oy, osuuskunta) kuuluvat olivat lomailleet 5 viikkoa eli pitempään kuin freelancertyötä muissa toimintamuodoissa harjoittavat. Jälleen pitkä loma oli usein jouduttu keskeyttämään, sillä ryhmän pisin yhtenäinen lomajakso oli kestänyt keskimäärin noin kolme ja puoli viikkoa.

Työn estävä sairastaminen vaihteli runsaasti

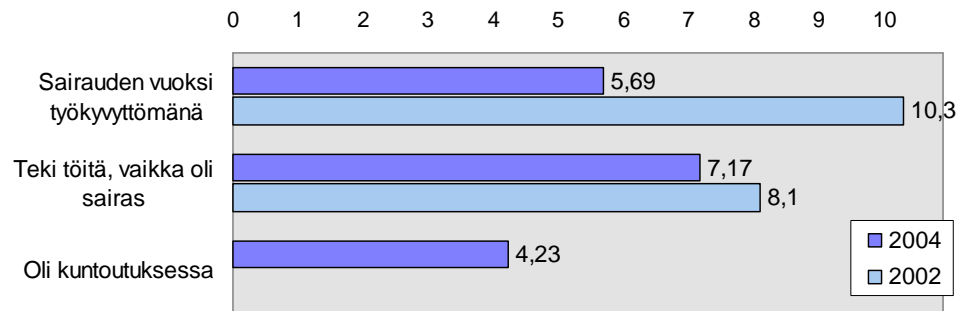
Sairauden vuoksi oltiin oltu työkyvyttömänä noin kuusi päivää. Työtä on tehty sairaana keskimäärin seitsemänä päivänä. Ilmoitettujen sairaspäivien lukumäärä on nyt pienempi kuin edellisessä tutkimuksessa. Sairaana tehtiin 2004 melkein yhtä paljon työtä kuin 2002.

Tuoreeseen tutkimukseen lisättiin kysymys kuntoutuksesta. Sitä oli saatu keskimäärin neljänä päivänä.

Luvut vaihtelivat melko paljon freelancerryhmittäin. 45-54-vuotiaat ilmoittivat enemmän sairaspäiviä (7,4) kuin muihin ikäryhmiin kuuluvat. Maakuntakeskuksissa asuvat puolestaan kertoivat työskennelleensä sairaana huomattavasti useammin (14,1 päivää) kuin muut.

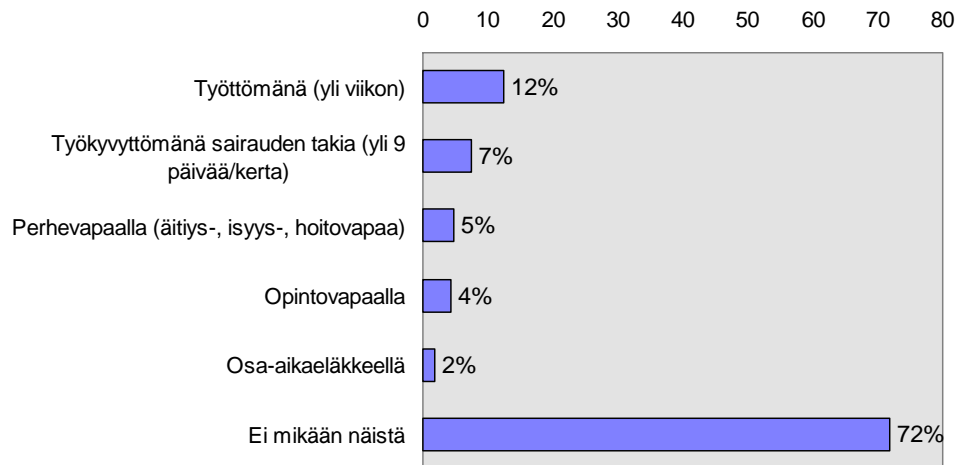
SAIRASTAMINEN VUONNA 2002 JA 2004 (päivää)

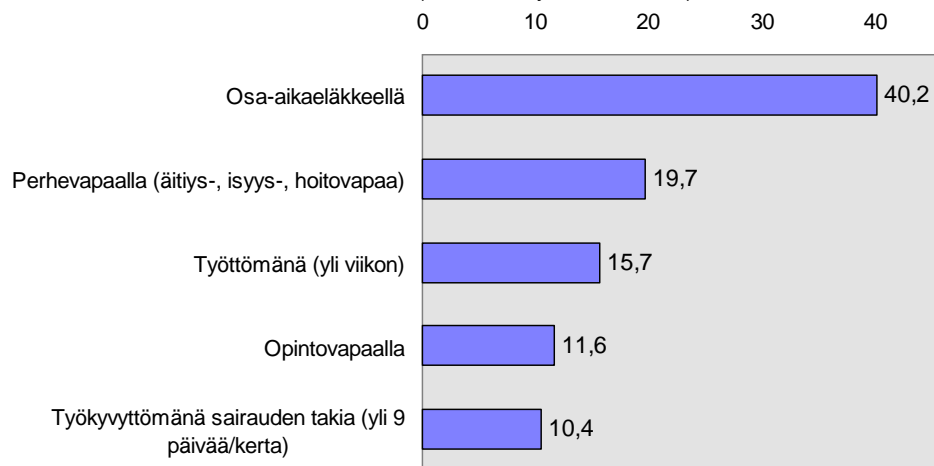
Työssään kulttuuri- ja urheiluaiheisiin keskittyvät olivat olleet muita useammin niin sairauden vuoksi työkyvyttömiä kuin työssä sairaana ollessaan. Radio- ja tv-freelancerit erottuivat samoista syistä verokortilla toimivista ja yrittäjäfreelancereista.

SYTÄ OLLA TEKEMÄTTÄ TYÖTÄ 2004 (%)

SYTÄ OLLA TEKEMÄTTÄ TYÖTÄ 2004, SYDEN KESTO (viikkoa, ne joilla toteutunut)

Uuden tutkimuksen lomakkeeseen lisättiin kysymys, jossa tiedusteltiin eräiden työnteon estäneiden asioiden toteutumista ja kestoja.

Runsaas kymmenesosa (12 %) kertoi olleensa työttömänä yli viikon. 7 prosenttia oli ollut sairauden takia työkyvyttömänä (yli 9 päivää/kerta). Perhevapaa oli tullut kyseeseen 5:lle ja opintovapaa 4 prosentille. Kaksi freelanceria sadasta oli ollut osa-aikaeläkkeellä.

Sairautta koskevaa määritelmää muutettiin edellisestä tutkimuksesta. Lisäksi kysymyksen rakenteen muuttuminen aiheutti sen, ettei suora prosenttiyksikköjen vertailu ole mahdollista.

Silti voi sanoa, että tulokset eivät vihjaa tilanteen muuttuneen ainakaan radikaalisti. Perhe- sekä opintovapaan ja osa-aikaeläkkeen osalta luvut olivat prosenttiyksiköllään samat kuin edellisessä tutkimuksessa. Neljä prosenttiyksikköä harvempi ilmoitti olleensa työttömänä. Työkyvyttömyyden ilmoitti nyt 7 prosenttiyksikköä harvempi (kriteerin edellyttämää aikaa nostettiin viikosta 9 päivään).

Eläkkeellä oli oltu keskimäärin noin 40 viikkoa. Perhevapaa oli kestänyt noin 20, työttömyys vajaat 16 viikkoa. Opintovapaalla oli oltu runsaat 11 ja puoli viikkoa. Sairaudesta johtuvat keskimääräiset työkyvyttömyydet olivat kestäneet kymmenisen viikkoa.

4 Käsitukset työtä ja elinolosuhteita koskevista asioista

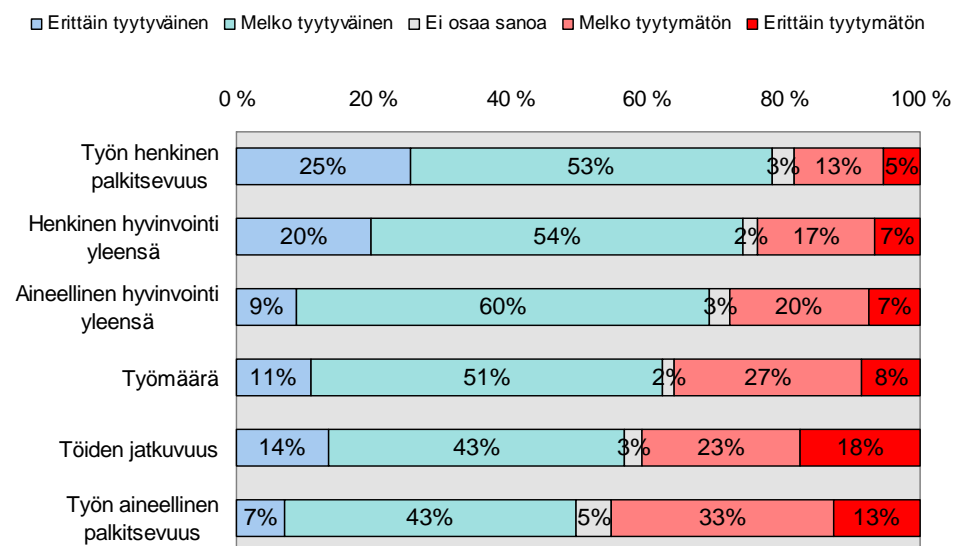
Työ antaa runsaasti henkistä tyydytystä

Freelancereiden enemmistö kertoo olevansa vähintään melko tyytyväinen moniin työtään ja elinolosuhteitaan koskeviin asioihin.

Vaikka vain vajaa kymmenesosa pitää aineellista hyvinvointiaan erittäin hyvänä, 60 prosenttia sanoo olevansa siihen melko tyytyväinen.

TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUHTEITA KOSKEVIIN ASIOIHIN (%)

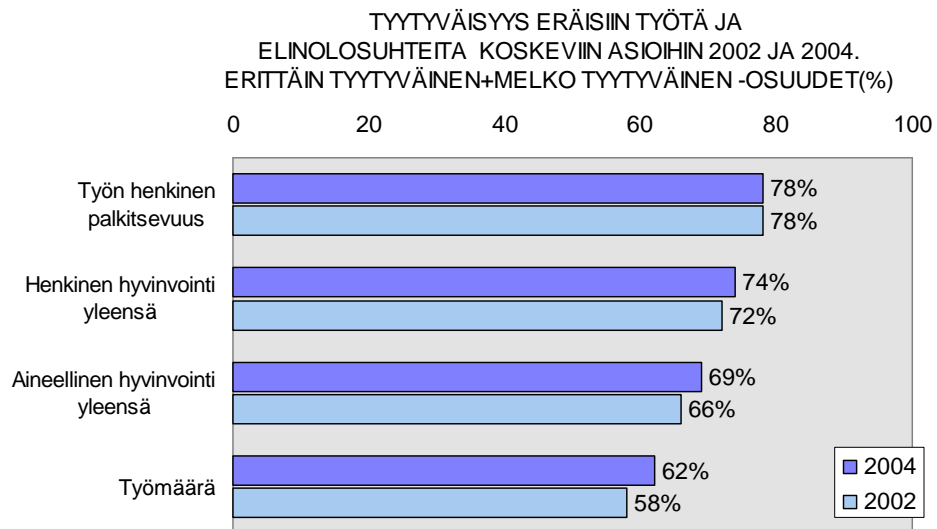

Voitaneen siis sanoa, että kaksi kolmesta journalistisessa freelancer-ammattissa toimivasta on ainakin suhteellisen tyytyväinen taloudelliseen tilanteeseensa. Kolikon toinen puoli on tietysti se, että runsaan neljäsosan tilanne voisi ainakin heidän omasta mielestään olla parempi.

Kysymys henkisen hyvinvoinnin tämänhetkisestä tilasta tuotti jonkin verran positiivisempaa palautetta: joka viides on tämän hetkiseen tilanteeseensa erittäin tyytyväinen ja useampi kuin joka toinen melko tyytyväinen.

Tärkeä syy vastausten tällaiseen painottumiseen on freelancereiden käsitys työnsä henkisestä palkitsevuudesta. Joka neljännen mielestä tämä puoli toteutuu erittäin hyvin. Hie-man runsaat puolet joukosta (53 %) on tässä suhteessa työhönsä melko tyytyväinen. Positiivisia vastauksia saatiin siis yhteensä useammalta kuin kolmelta neljästä.

Työmäärä tyydyttää vähintään melko paljon 62 prosenttia (11 % on erittäin tyytyväinen). Rungas kolmannes toivoisi tässä suhteessa parannusta. 8 prosenttia oli erittäin tyytymätön ja 27 prosenttia melko tyytymätön työmääräänsä.

Näihin neljään kysymykseen annettuja vastauksia voitiin verrata edelliseen tutkimukseen. Oheisesta kuviosta käyvät ilmi erittäin tai melko tyytyväinen -vaihtoehdot valinneiden yhteenlasketut osuudet molempina ajankohtina.

Ero tuloksissa ovat erittäin vähäiset. Kuvion perusteella tilanne näyttää käytännössä muuttumattomalta.

Työn aineellinen palkitsevuus ja töiden jatkuvuus huolenaiheita

Tuoreessa tutkimuksessa tarkasteltiin myös freelancereiden käsityksiä töiden jatkuvuudesta sekä niiden aineellisesta palkitsevuudesta.

Journalistinen freelancer-työ palkitsee henkisesti huomattavasti suurempaa joukkoa kuin aineellisesti. Kuitenkin joka toinen pitää sitä silläkin tavalla ainakin melko palkitsevana. 46 prosenttia ei saa riittävää aineellista palkintoa.

Melko usea on huolissaan töiden jatkuvuudesta. Kaksi freelanceria viidestä ei näe tilannetta kovin hyvänä. Enemmistöllä on jälleen ainakin uskoa tilanteeseen. 57 prosenttia on ainakin melko tyytyväinen työssään havaitsemaan jatkuvuuteen.

Maakuntakeskusten freet tyytyväisiä hyvinvointiinsa, tunne työn henkisestä palkitsevuudesta lähes kaikkia yhdistävä tekijä

Radio- ja tv-freelancerit ovat keskimääräistä tyytymättömämpiä henkiseen hyvinvointiinsa yleensä. Työmäärä taas kangertaa pääkaupunkiseudun ulkopuolisten suurten kaupunkien freelancereita enemmän kuin muualla asuvia. He ovat keskimääräistä enemmän huolissaan myös töidensä jatkuvuudesta. Sama on monen urheilufreen mielessä.

Tässä suhteessa maakuntakeskuksissa työskentelevät ovat joukon optimistisimpia. He kokevat – yhdessä pääkaupunkiseutulaisen kanssa – keskimääräistä voimakkaammin, että journalistinen freelancer-työ on myös aineellisesti palkitsevaa.

Työn henkinen palkitsevuus tunnustetaan lähes läpi koko joukon. Kokeneimpien (niin fyysisen kuin ”freelancer virkaikänsä” puolesta) joukossa mielipide on vahva. Noin kolmannes alalla pitkään olleista pitää työstään saamaansa ”henkistä korvausta” erittäin tyydyttävänä.

Uutis- ja ajankohtaisaiheisiin keskittyvät sekä osin myös viihde- ja lifestyle asioita käsittelevien parissa on jonkin verran asiasta päinvastaisesti ajattelevia. Silti näidenkin ryhmien enemmistöt pitävät työtään henkisesti palkitsevana.

5 Suomen Journalistiliitto Freelancer –jäsenten edunajajana

Työsuhteessa olevien etujen ajamisesta liitolle ruusuja, freelancer-toiminta kohentunut

Enemmistö antoi Suomen Journalistiliitolle hyvän arvosanan työsuhteessa olevien jäsenten etujen ajamisesta. 20 prosenttia oli sitä mieltä, että SJL on onnistunut toimintansa tässä puolessa erittäin hyvin, 49 prosentin mielestä melko hyvin.

Vain 40 prosenttia antoi liitolle tunnustusta freelancer-jäsenten etujen onnistuneesta ajamisesta. 34 prosenttia suhtautuu liiton tekemän työn jälkeen joko melko tai erittäin kielteisesti.

Vaikka freelancer-jäsenet kokevat, että heidän asioitaan ajetaan huonommin kuin palkkasuhteessa olevien, tässä tutkimuksessa free -toiminnalle annetut arvosanat ovat selvästi paremmat kuin aiemmin.

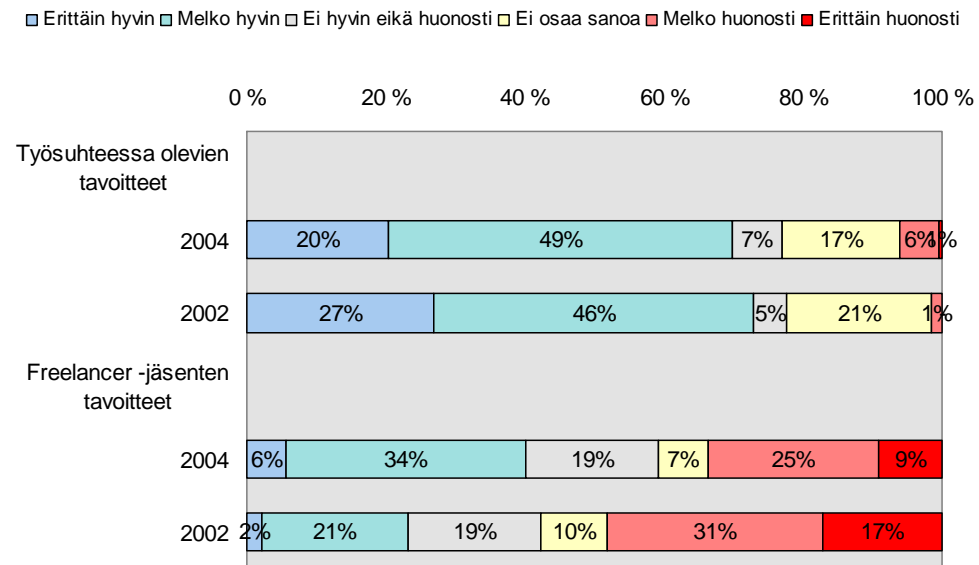
Edelliseen tutkimukseen osallistuneista nimittäin melkein joka toinen antoi järjestölle ”pyyhkeitä”, nyt vain joka kolmas. Vastaavasti myönteisesti suhtautuvien osuus on kasvanut vajaasta neljänneksestä kahteen viidesosaan.

Pääasiassa sanomalehdistölle työskentelevät pitävät liiton työtä korkealaatuisena, kun kyse on työsuhteisten tavoitteiden ajamisesta. Freelancer-jäsenten asioiden hoitamisesta tämä ryhmä ei anna yhtä hyvää arvosanaa. Itse asiassa keskimääräistä useampi sanomalehtityötä tekevä suhtautuu kriittisesti SJL:n toiminnan tähän puoleen.

Heidän kriittinen käsityksensä free -jäsenten tavoitteiden vaillinaisesta toteutumisesta saa vastakaikua niissä ryhmissä, missä on pienillä paikkakunnilla tai ulkomailla asuvia freelancereita. Myös keskimääräistä useampi alle 35- ja toisaalta 45-54-vuotias jakaa saman kielteisen käsityksen.

KÄSITYKSET SJL:N KYVYSTÄ TOIMIA JÄSENTENSÄ TAVOITTEIDIN SUUNTAISESTI (%)

Yhtiömuodossa toimivat freelancerit näkevät liiton freelancer-toiminnan selvästi heikommassa valossa kuin vaikkapa verkortilla työskentelevät. Esim. kategoriaan "freelancer henkilöyhtiössä" kuuluvista 53 prosenttia odottaa SJL:n parantavan otteitaan freelancereiden tavoitteiden huomioonottamisessa. Muussa yhtiömuodossa (l. Oy:ssä tai osuuskunnassa) toimivista 45 prosenttia jakaa saman ajatuksen.

6 Freelancerina vai työsuhteessa?

Freelancereiden enemmistö työskentelee jatkossakin mieluiten freelancer-pohjalta. Kysyttäessä mikä olisi mieluisin työskentelymuoto, 64 prosenttia totesi näin. Vajaata kolmasosaa kiinnostaa pääseminen työsuhteiseksi.

Juuri kukaan ei kuitenkaan haluaisi pois journalismin parista. Vain 4 prosenttia havittelee pääsyä työsuhteiseksi jollain toisella alalla. Eläke maistuisi prosentille.

Aiempaa useampi ilmaisi halukkuutensa toimia freelancerina. Edelliseen tutkimukseen osallistuneista vain 59 prosenttia olisi tehnyt tällaisen valinnan. Muuten oheisen kuvion luvut ovat entiset. Seikka selittyy sillä, että tällä kertaa vailla mielipidettä oli harvempi kuin edellisessä tutkimuksessa.

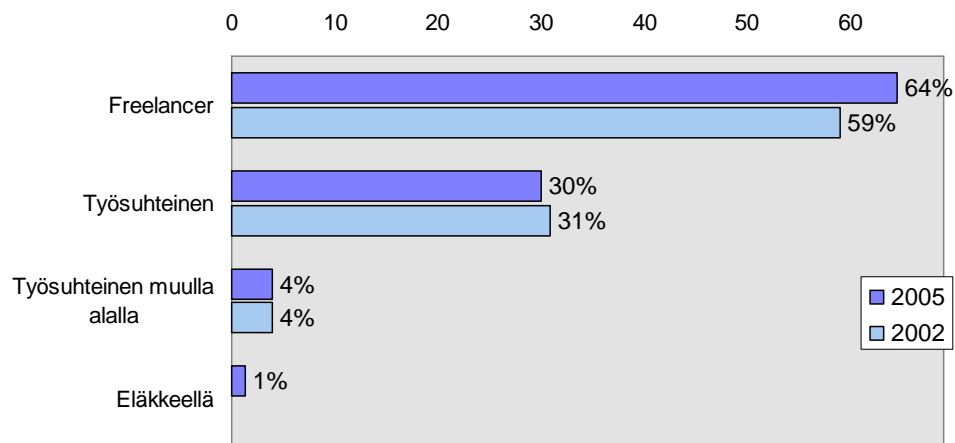
Varsinkin aikakauslehtien lukuun työskentelevät ovat tyytyväisiä asioiden nykytilaan. Heistä jopa kolme neljäsosaa työskentelisi jatkossakin mieluiten free-pohjalta. Sanomalehdistölle ja televisiolle työtä tekevien parissa vastaava luku on 60 prosentin luokkaa.

Radio- ja televisiotyötä tekevien parissa ”puntit” ovat jokseenkin tasoissa kuitenkin siten, että aavistuksen verran useampi (45 %) preferoi työsuhdetta. 40 prosenttia haluaisi jatkaa freelancerina.

Tämä heijastuu jäsenmaksulajin mukaiseen tarkasteluun siten, että radio- ja tv – freelancerien parissa työsuhde kerää keskimääräistä suuremman kannatuksen.

MIELUISIN TYÖSKENTELYMUOTO 2002 JA 2004 (%)

Mitä pitempään freelancerina työskennelleestä henkilöstä on kyse, sitä todennäköisemmin hän haluaa jatkaa samaan tapaan. Edellä useissa asioissa keskimääräistä tyytyväisemmiksi osoittautuneiden maakuntakeskusten freelancerit ottivat voimakkaammin kantaa tavan jatkamisen puolesta kuin missään muualla asuvat. Tosin usea ulkomailla asuva on samaa mieltä.

Ulkomaanasioihin, talouteen politiikkaan ja työmarkkinoihin sekä muuhun moniaiheiseen yleisjournalismiin keskittyvät voi liittää samaan joukkoon.

Uutiset ja ajankohtainen on aihepiiri, johon keskittyminen herättää helposti ajatuksia työsuhteesta. Joka toinen urheiluaiheiden parissa toimiva näkisi itsensä jatkossakin freelancerina, joka toinen työsuhteessa.

7 Freelancereiden ”luonteenpiirteitä”

Aineistosta on poimittu raportin loppuun eräitä tutkimukseen osallistuneita koskevia tietoja. Näitä voi kutsua keskimääräisen freelancerin luonteenpiirteiksi.

Yleisjournalismi suurin työsarka

Pääosa vastanneista, 71 prosenttia, tekee toimittajan töitä. Rungas kymmenesosa (12 %) toimii valokuvaajana. Jäljelle jäävä vajaa viidennes koostuu lähinnä kääntäjistä, graafikoista sekä ohjelmateknisessä työssä toimivista.

Yleisjournalismi sekä uutis- ja ajankohtaisjutut muodostavat freelancereiden suurimman työosan. Useamman kuin joka kolmannen (36 %) toimet painottuvat pääosin jompaankumpaan.

Vajaan kymmenesosan työn keskeinen aihepiiri on kulttuuri. Lähes yhtä monen journalistinen toiminta keskittyy viihteeseen tai lifestyleen. Neljä freelanceria sadasta kirjoittaa taloudesta, politiikasta tai työmarkkina-asioista. Vain marginaalinen osa keskittyy pääsääntöisesti urheiluaiheisiin.

Runsaalla kymmenesosalla aihepiirit todennäköisesti ovat siinä määrin vaihtelevat, etteivät he kykene määrittelemään pääasiallista sektoria.

Miesten osuus suuri teknisissä tehtävissä ja urheilussa, naisten viihdeaiheissa ja käännöstoissa

Naiset, joita koko vastaajajoukosta on 56 prosenttia, eivät eroa tehtäväalueidensa puolesta juurikaan miehistä. Ainoat poikkeukset sääntöön ovat lifestyle ja urheilu. Ensin mainittuun keskittyvistä yli kaksi kolmasosaa on naisia, urheilujuttujen tekeminen on lähes kokonaisuudessaan miesten harteilla.

Tehtävänimikkeen osalta sukupuolten välinen ero on hieman suurempi. Kun naisista toimittajia on vajaa kolme neljäsosaa, miehistä vastaavissa tehtävissä toimii runsaat kaksi kolmasosaa. Naisten osuus on suurempi myös käännöstyötä tekevien parissa: kääntäjistä on naisia noin kolme neljäsosaa.

Miesten osuus on aavistuksen verran suurempi ohjelmateknisten ja graafikkojen joukossa, mutta selvästi suurempi valokuvaajien parissa. Vajaat kaksi kolmasosaa freelancer -valokuvaajista on miehiä.

Taulukko 6. Vastaajien ikäjakautuma (%).

	%
Alle 35 -vuotta.....	23
35-44	28
45-55	31
55 ja enemmän	19

Freelancerit ovat keskimäärin 49 -vuotiaita. Tällä tavalla määritelty keski-ikäisyys ei kuitenkaan ole mikään erityinen freelancer-journalistien tunnuspiirre. Kuten oheisesta taulukosta havaitsee, heidän ikäjakautumansa on varsin tasainen siten, että lähes neljäsosa koko joukosta on alle 35 -vuotiaita.

Taulukko 7. Kokemus Freelancer -journalistin työstä (%).

	%
Enintään 2 vuotta	18
3-5 vuotta	19
6-10 vuotta	26
11-15 vuotta	15
16-20 vuotta	11
Yli 20 vuotta	13

Tästä johtuu se, että myös freelancereiden kokemus free -töistä vaihtelee aika tavalla. Keskimäärin tässä ammatissa on toimittu noin 10 ja puoli vuotta.

Luonnollisesti jo joukon fyysisen iän laaja jakautuminen aiheuttaa myös melkoista vaihtelua journalistista työtä koskevan kokemuksen jakautumisessa. Keskimäärin tätä työtä on kuitenkin tehty runsaat 17 vuotta.

Merkittävämpi havainto on kuitenkin se, että monilla pitkään journalistisessa työssä toimineilla myös freelancer-kokemus ulottuu pitkälle taaksepäin.

Esimerkiksi yli 25 vuotta journalistisessa työssä olleista 39 prosenttia on tehnyt sitä freenä yli 20 vuotta ja 88 prosenttia on toiminut tältä pohjalta vähintään 10 vuotta.

Taulukko 8. Kokemus journalistin työstä (%).

	%
Enintään 5 vuotta	13
5-10 vuotta	22
11-15 vuotta	12
16-20 vuotta	18
21-25 vuotta	15
Yli 25 vuotta	20

Vähemmän aikaa alalla työskennelleillä vuosien lukumäärä on tietysti vähäisempi. Tendenssi on kuitenkin heilläkin samanlainen. Esim. 6-10 vuotta journalistista työtä tehneistä puolet on toiminut yhtä kauan freelancereina. Alle 5 vuotta vastaavissa töissä olleista 57 prosenttia on ollut freelancer vähintään kolme vuotta.

Lehdistö enemmistön pääasiallinen asiakaskunta

Enemmistö (64 %) työskentelee lehdistön lukuun. Tämä joukko jakaantuu siten, että selvästi suuremman osan (40 % koko joukosta) toimeksiantajana on aikakauslehdistö. Sanomalehdille työtä tekee neljännes (24 %) koko joukosta.

18 prosenttia työskentelee pääosin televisiolle ja viisi prosenttia radiolle. Yhtä monella sähköinen ja printtimedia ovat yhtä tärkeitä. 9 prosenttia työskentelee pääasiassa jonkin muuntyyppisen toimeksiantajan lukuun.

Enemmistöllä (51 %) oli ollut vuonna 2004 kahdesta viiteen toimeksiantajaa. 18 prosenttia oli työskennellyt vain yhden tahon laskuun, yhtä moni 6-10:n. Yli 10 toimeksiantajaa oli ollut 12 prosentilla.

Taulukko 9. Toimeksiantajien lukumäärä (%).

	Lehdistö %	RTV %	Kaikki %
Yksi.....	14	46	18
2-5	52	48	51
6-10	20	6	18
Yli 10	14	--	12

Radio- ja tv- freelancerit olivat työskennelleet lukumääräisesti selvästi harvemmille toimeksiantajille kuin lehdistöfreet.

Ensin mainituista 46 prosentilla oli ollut vain yksi ja 48 prosentilla kaksi toimeksiantajaa. Jälkimmäistenkin enemmistö (kaksi kolmesta) oli työskennellyt alle viiden tahon lukuun. Yksi toimeksiantaja oli ollut kuitenkin vain 14 prosentilla.

Puolet kyselyyn osallistuneista freelancereista asuu pääkaupunkiseudulla. Joka viides on kotoisin suuresta maakuntakeskuksesta: Turusta, Tampereelta, Kuopiosta, Jyväskylästä, Lahdesta tai Oulusta. Kuusi prosenttia asuu muissa, pienemmissä maakuntakeskuksissa ja 18 prosenttia muilla paikkakunnilla. Viisi freelanceria sadasta asuu ulkomailla.

Pääkaupunkiseudulla asuu keskimääräistä enemmän viihde- ja lifestyle -aiheisiin keskittyviä freelancereita. Ulkomailla asuvat luonnollisesti painottavat sikäläisiä aiheita ja asioita.

Yleisjournalismi korostuu varsinkin maaseutupaikkakunnilla asuvien repertuaarissa. Pienemmissä maakuntakeskuksissa valtaosa freelancereista kirjoittaa urheiluaiheista.

Enemmistöllä korkeakouluopintoja, radio- ja televisiotyössä keskimääräistä enemmän ruotsinkielisiä

Freelancerit ovat varsin koulutettua väkeä. Vaikka vain 20 prosentilla on suoritettu alan tutkinto korkea- tai muussa koulussa, joka kolmannella (32 %) on jokin muu kuin journalistisen alan korkeakoulututkinto suoritettuna. Lisäksi 14 prosenttia ilmoitti opiskelleensa korkeakoulussa, mutta syystä tai toisesta jääneensä valmistumatta. 5 prosentilla on muu alan tutkinto ja 15 prosentilla jonkin toisen alan opisto- tai ammattikorkeakoulututkinto.

Freelancer verokortilla tyypillisin toimintamuoto

46 prosenttia sijoittaa itsensä ryhmään ”freelancer verokortilla”. 31 prosenttia käyttää toiminimeä. Kolme prosenttia toimii henkilöyhtiön (Ay, Ky) suojissa ja 11 prosenttia muussa yhtiömuodossa (Oy, osuuskunta). Viisi sadasta kuuluu ryhmään ”freelancer ennakkoperintäkisterissä, mutta ilman toiminimeä tai yhtiötä”.

Tyypillisimmät jäsenmaksulajit ovatkin itsemaksava (39 %) tai yrittäjä -freelancer (45 %). Radio-/TV -freelancereita oli valtakirjaperinnässä 13 prosenttia.

Jälkimmäinen ryhmä muodostaa kaksi kolmasosaa pääosin radioon ja televisioon työtä tekevästä. Kaksi ensin mainittua ovat suhteellisen tasavahvasti edustettuina lehtityötä tekevien parissa.

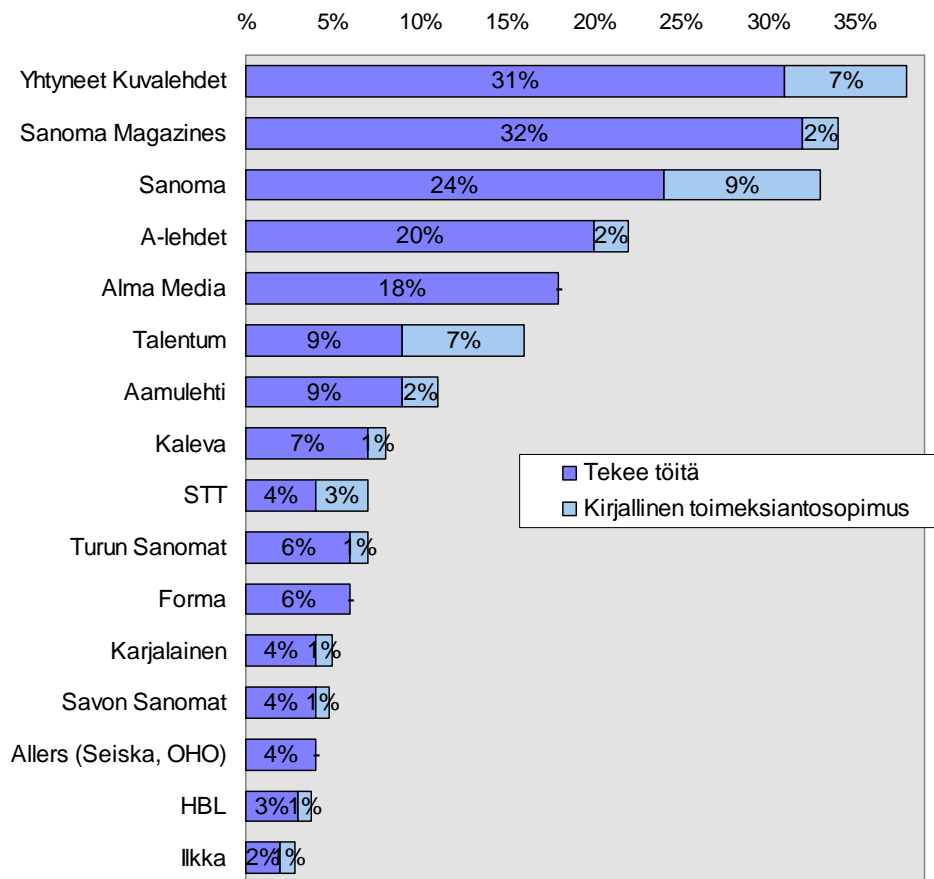
Lähes kaikki radio-/TV –freelancerit (92 %) ilmoittivat toimivansa verokortilla. Lehdistö-freeden parissa vastaava luku kohoaa vain 39 prosenttiin. Heistä 36 prosenttia työskentelee toiminimellä, neljällä prosentilla on henkilöyhtiö ja kolmellatoista sadasta muun tyyppinen (Oy, osuuskunta) yhtiö.

Yhtyneet Kuvalehdet ja Sanoma Magazines ovat tärkeimmät toimeksiantajat. Viiden keskeisimmän joukkoon mahtuvat myös Sanoma Oy, A-lehdet sekä Alma Media. Suhteellisen harvoilla freelancereilla on kirjallinen toimeksiantosopimus lehden tai lehtiyhtiön kanssa.

Kuviossa ilmoitettuihin lukuihin on syytä suhtautua varauksin, koska osa parikymmentä prosenttia lehdistöfreelancereista jätti kokonaan vastaamatta kysymyksen.

LEHDISTÖN FREELANCEREIDEN TOIMEKSIANTAJIA (%)

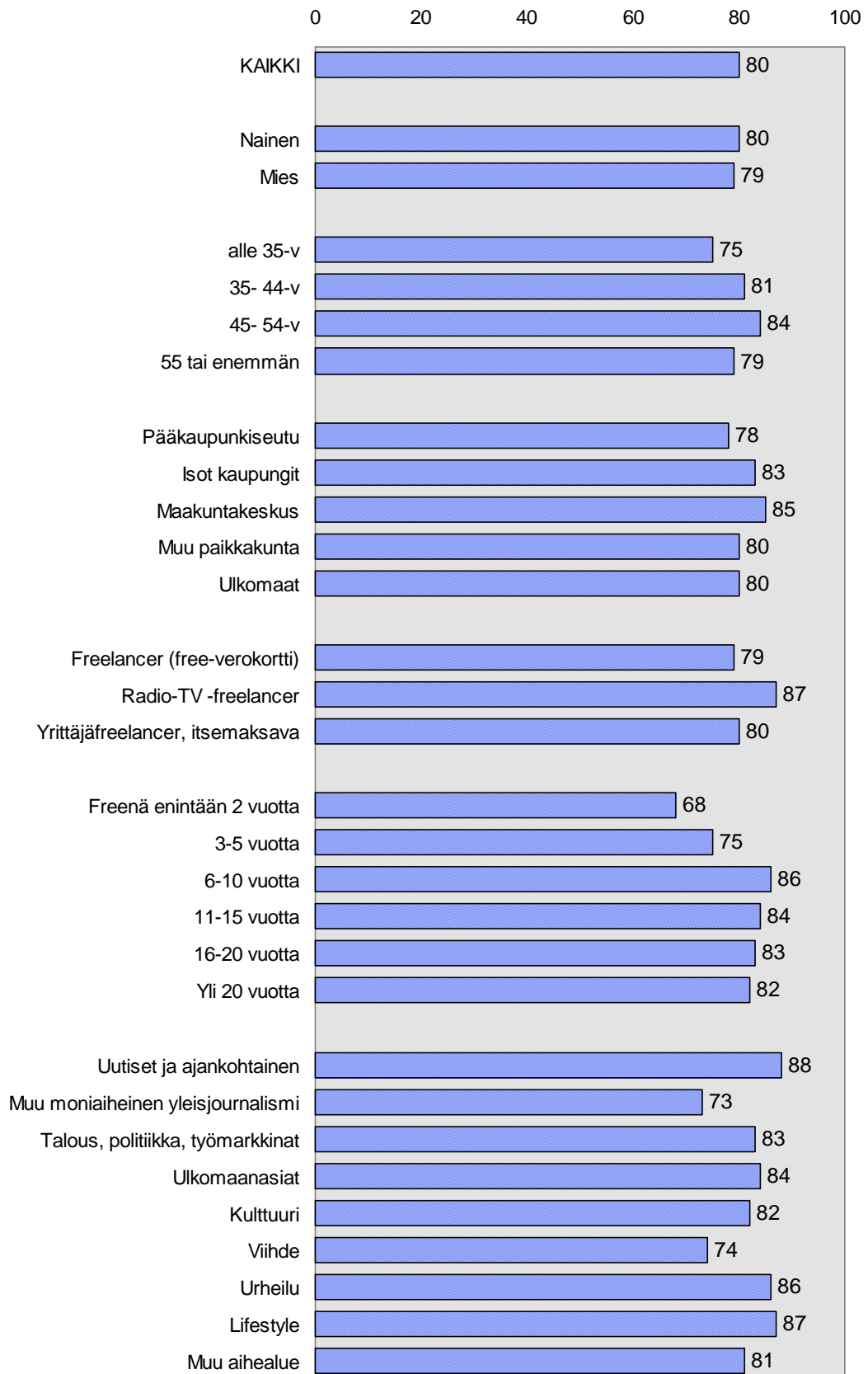
Käytännössä joudutaan valitsemaan kahden vaihtoehdon välillä: vastaamatta jättäminen voidaan tulkita toimeksiantosopimuksen ja työskentelysuhteen puuttumiseksi (kuten tässä on tehty) tai vakioida vastaamatta jättäneet l. jättää heidät kokonaan huomiotta, jolloin prosenttiosuudet olisivat jonkin verran suuremmat.

Todennäköisempää kuitenkin on, että ensin mainittu tapa tuottaa lähempänä oikeaa olevan lopputuloksen.

LIITEKUVAT

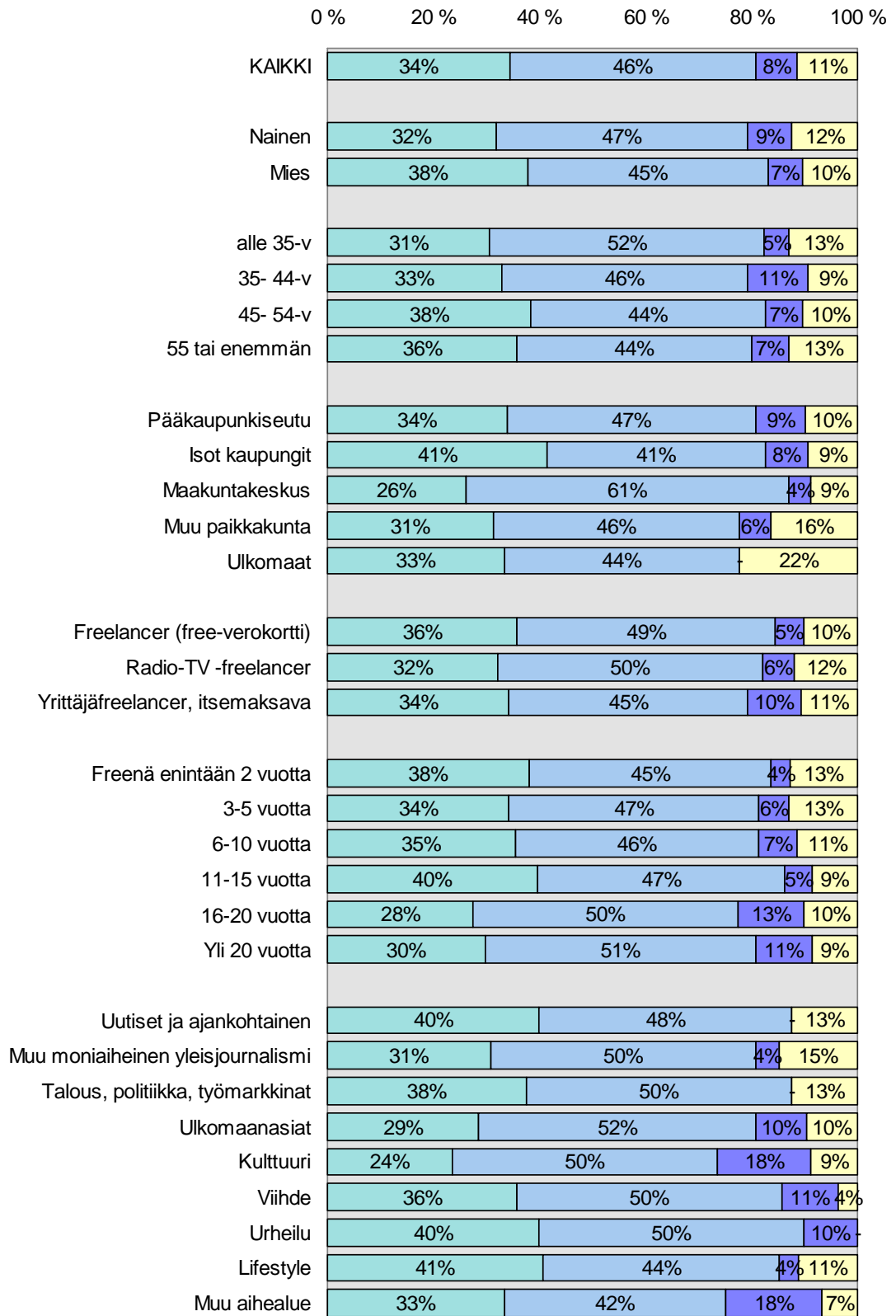
JOURNALISTISEN FREELANCER-TOIMINNAN OSUUS
VEROTETTAVASTA TULOSTA VUONNA 2004 (%)

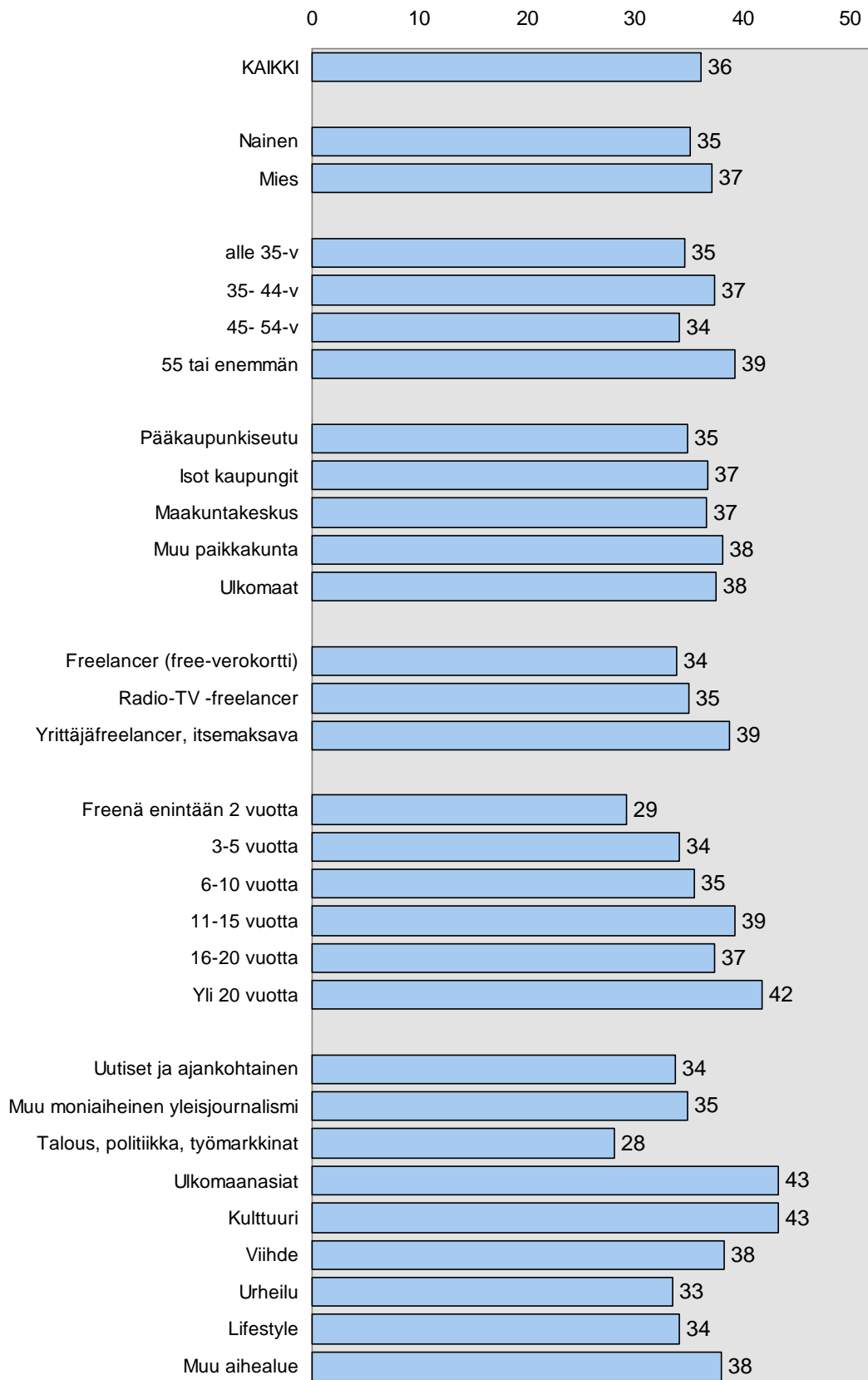
TYÖLLISTYMINEN VUONNA 2004 (%)

Alityöllistetty Täystyöllistetty Ylityöllistetty Ei osaa sanoa

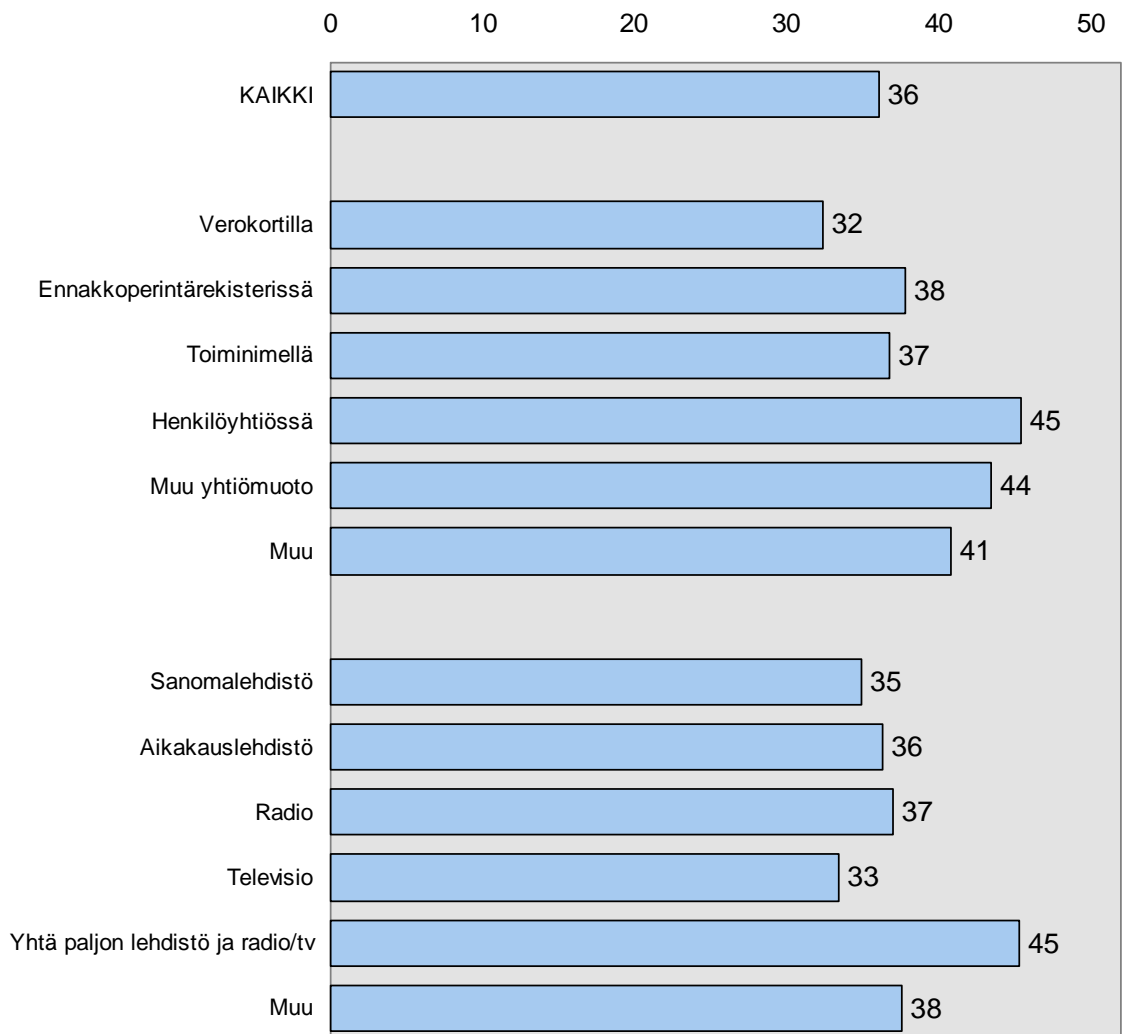

KESKIMÄÄRÄINEN VIIKKOTUNTIMÄÄRÄ 2004 (h)

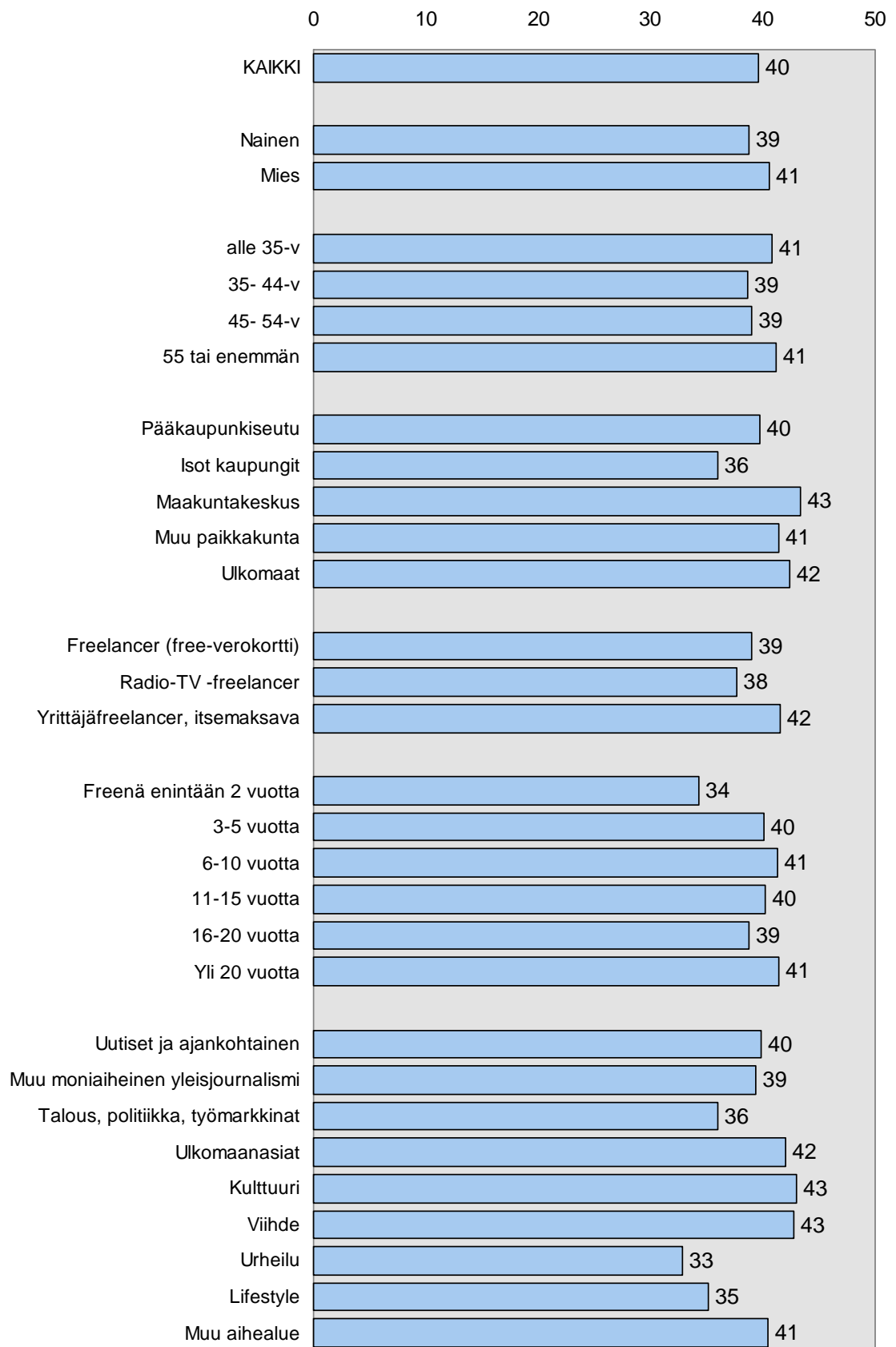

KESKIMÄÄRÄINEN VIIKKOTUNTIMÄÄRÄ 2004 (h)

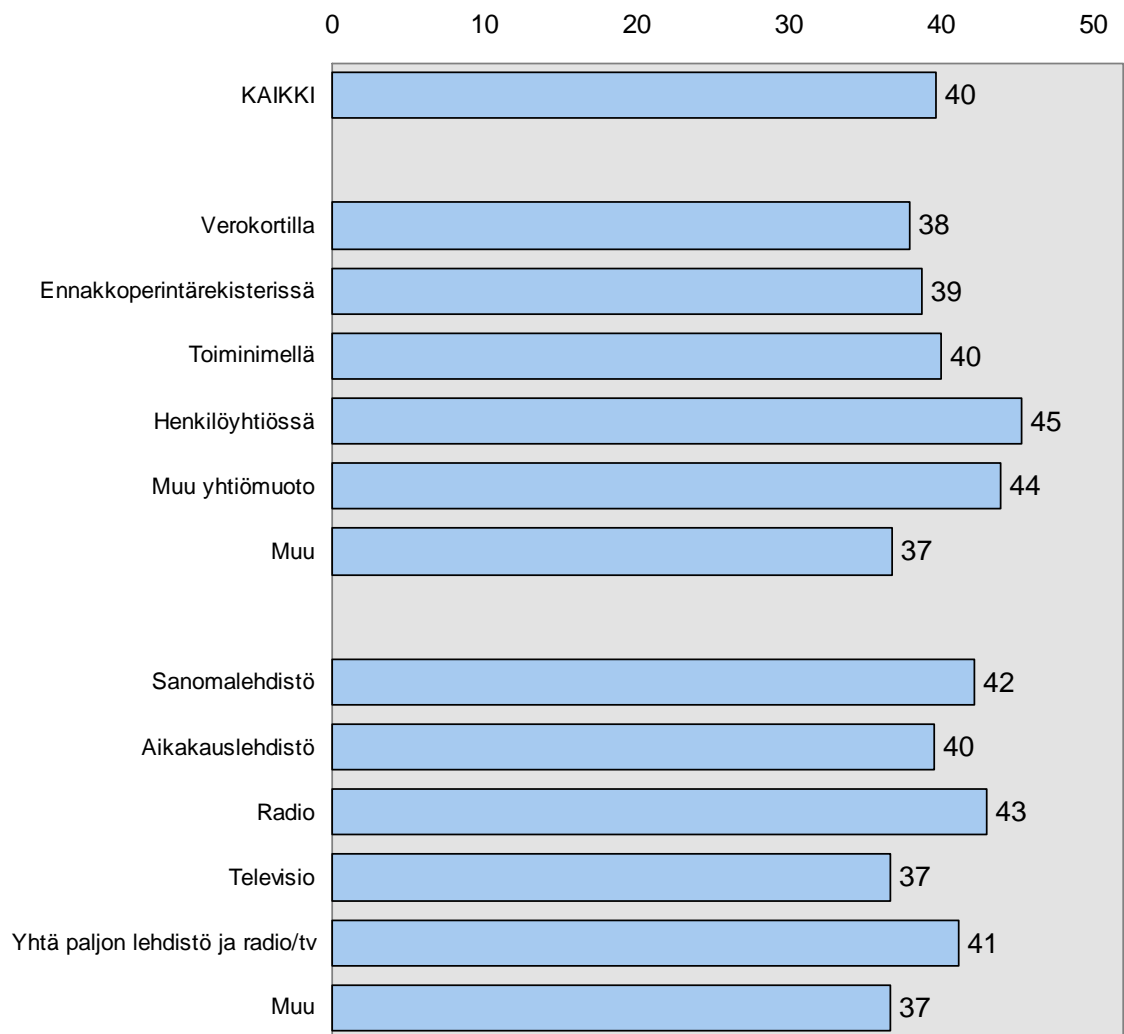

KOKONAISTEN TYÖVIIKKOJEN MÄÄRÄ 2004

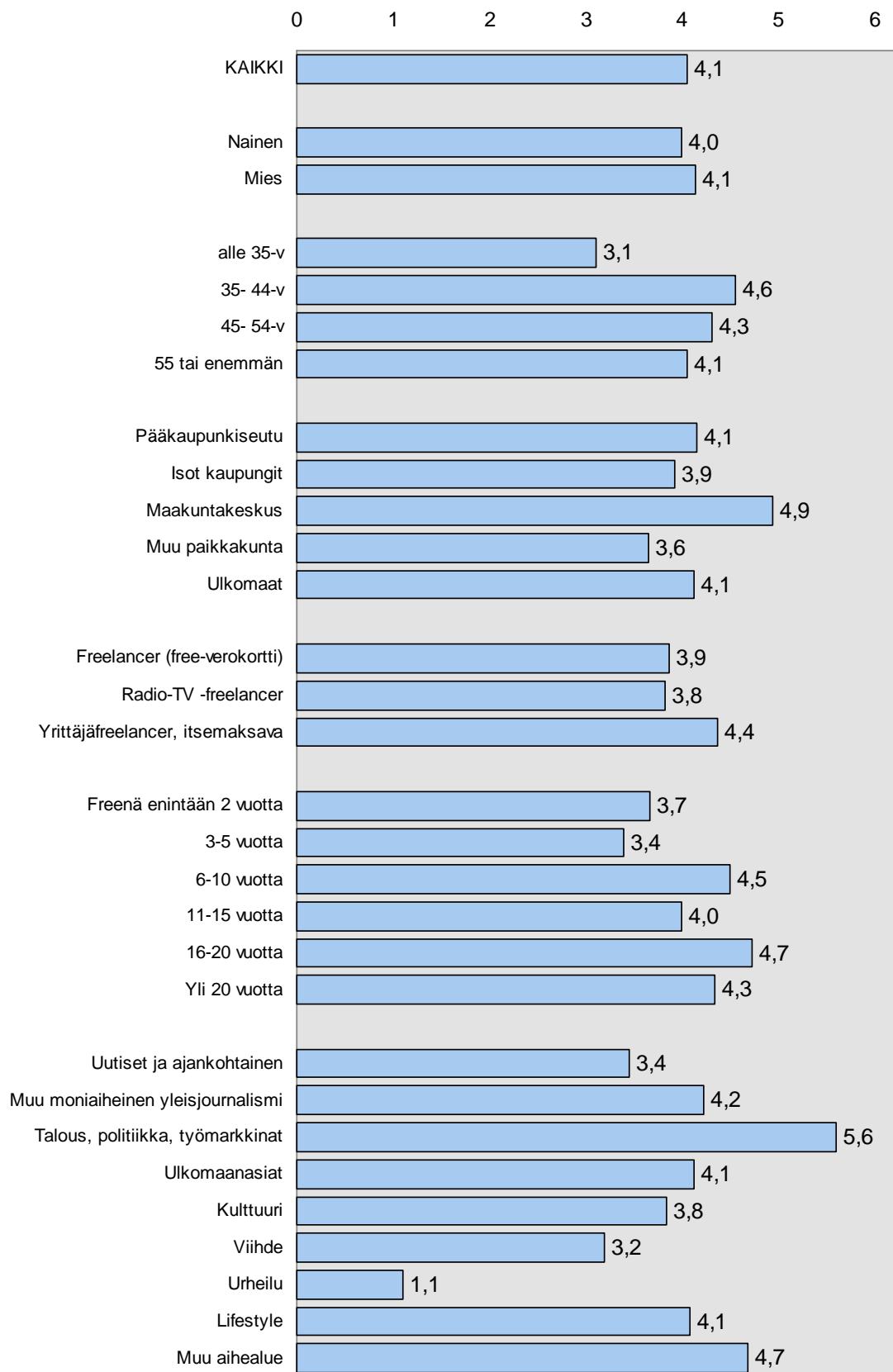

KOKONAISTEN TYÖVIIKKOJEN MÄÄRÄ 2004

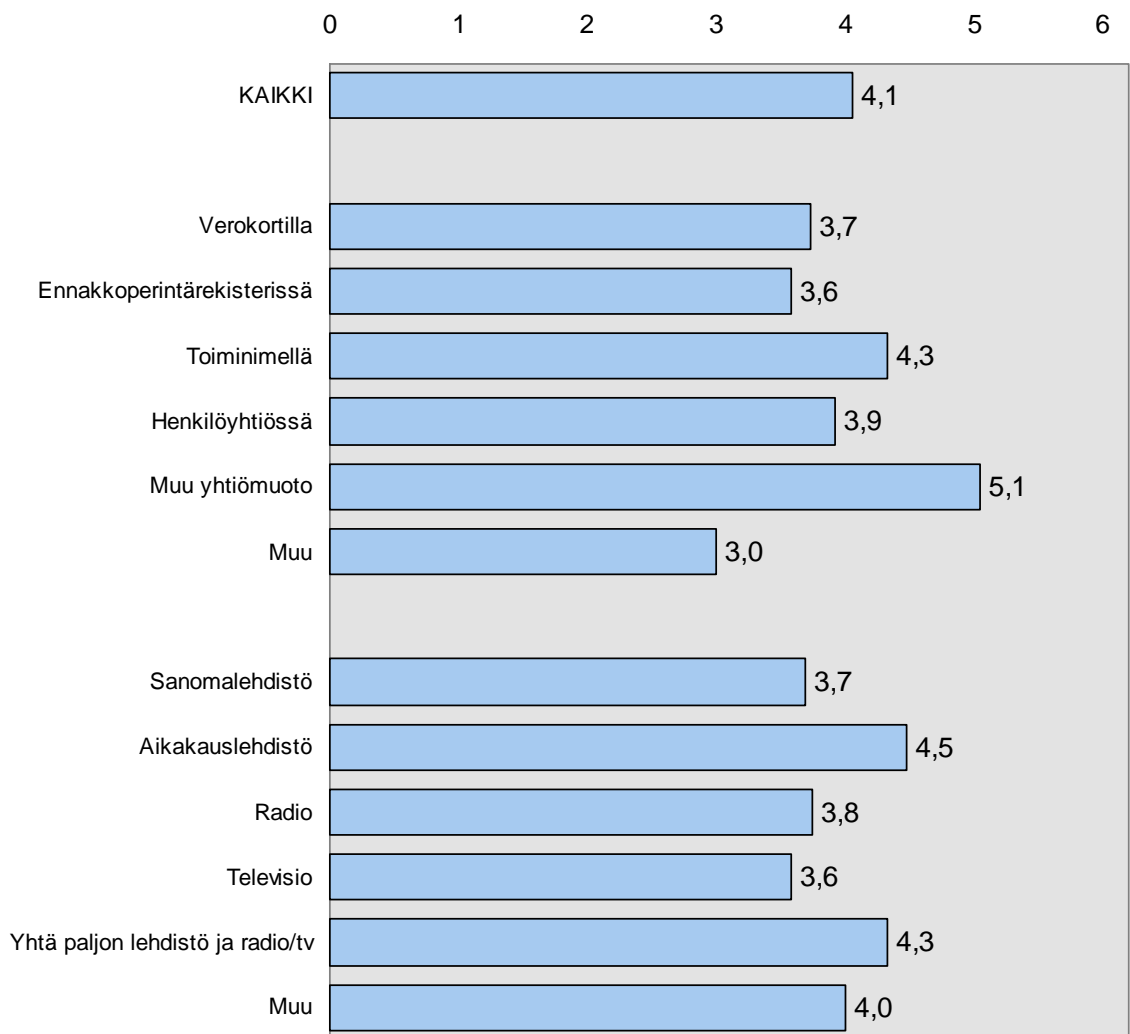

VUOSILOMAN KESTO 2004 (viikkoa)

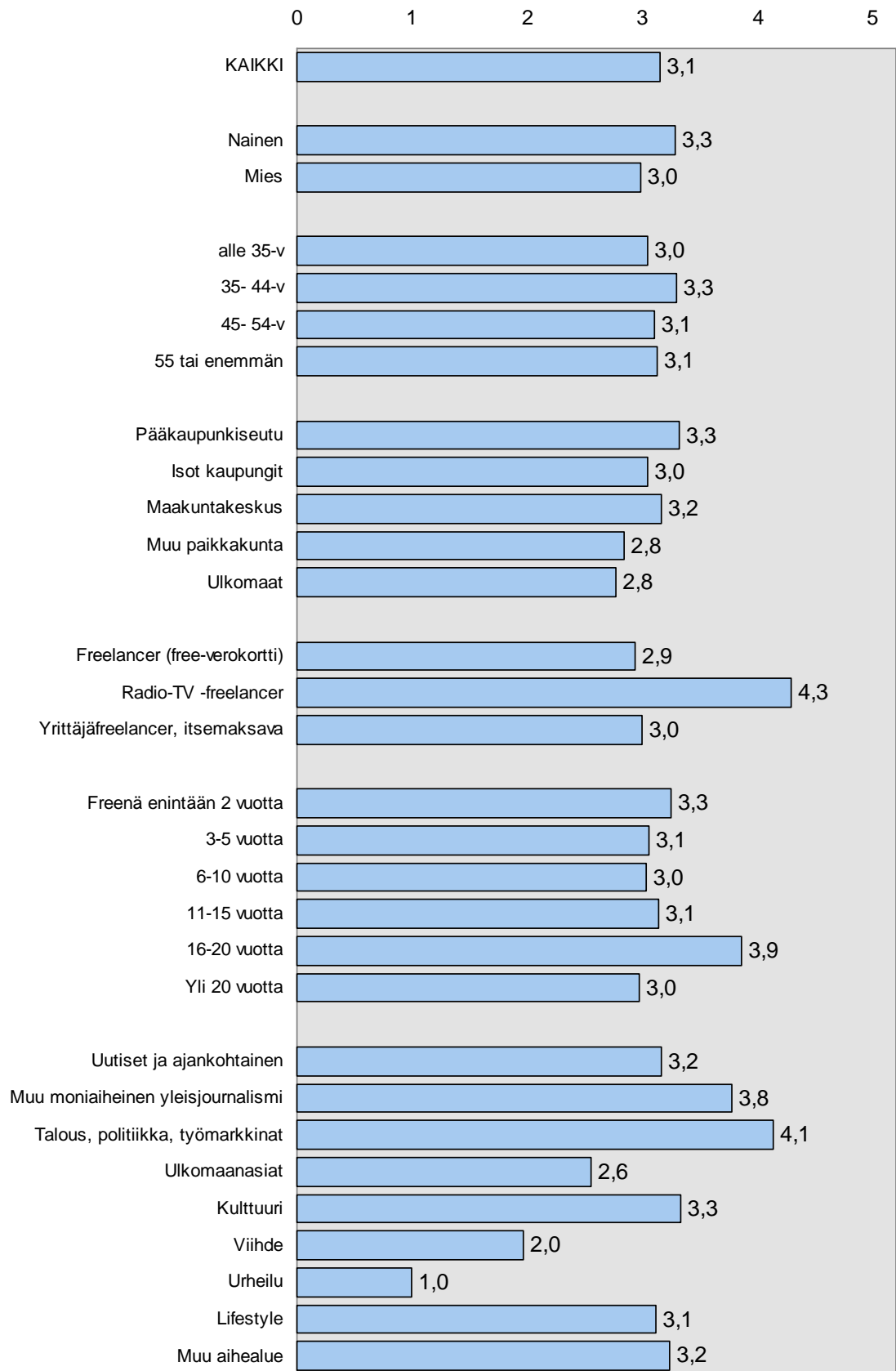

VUOSILOMAN KESTO 2004 (viikkoa)

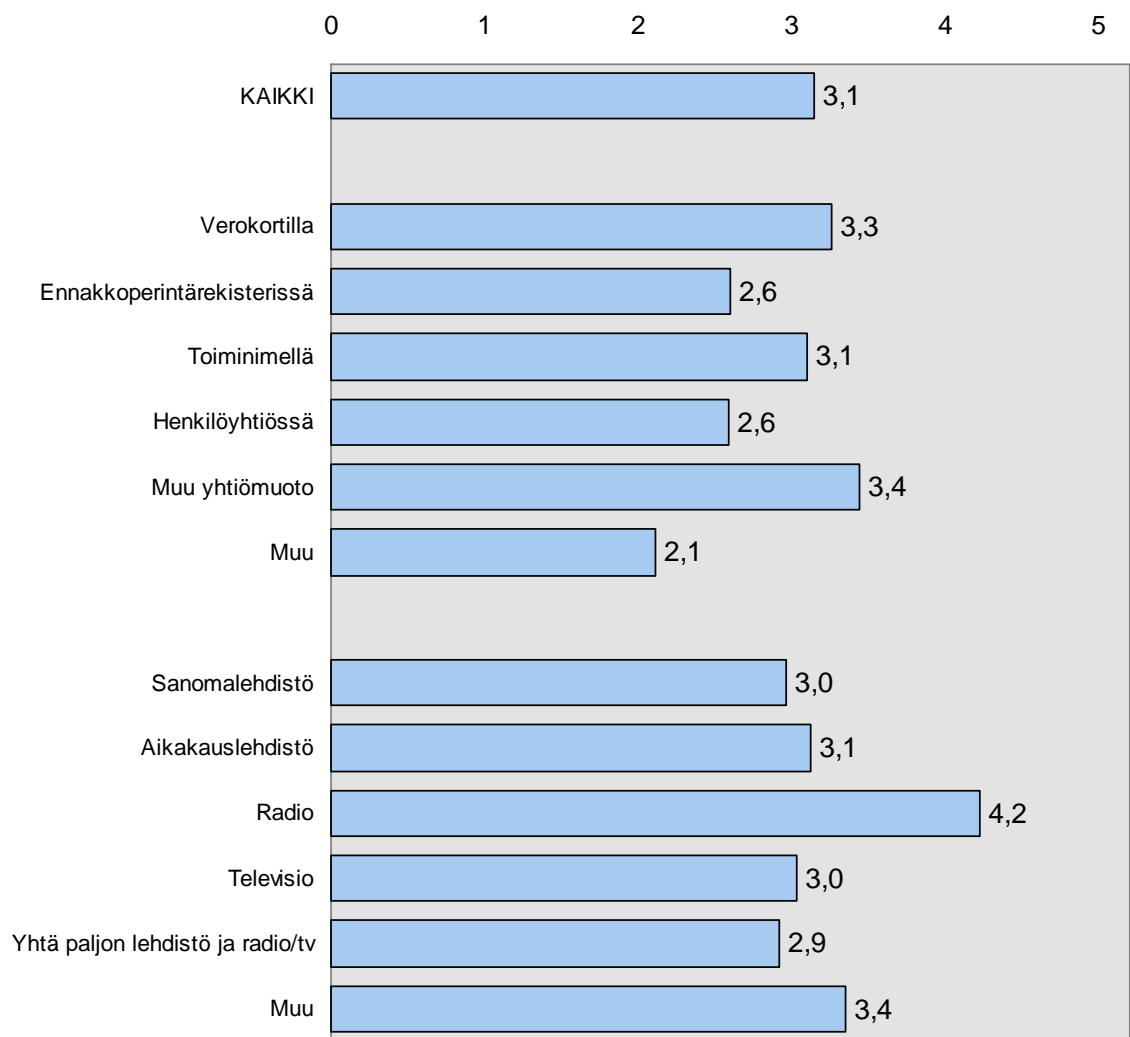

PISIN YHTENÄINEN LOMAJAKSO 2004 (viikkoa)

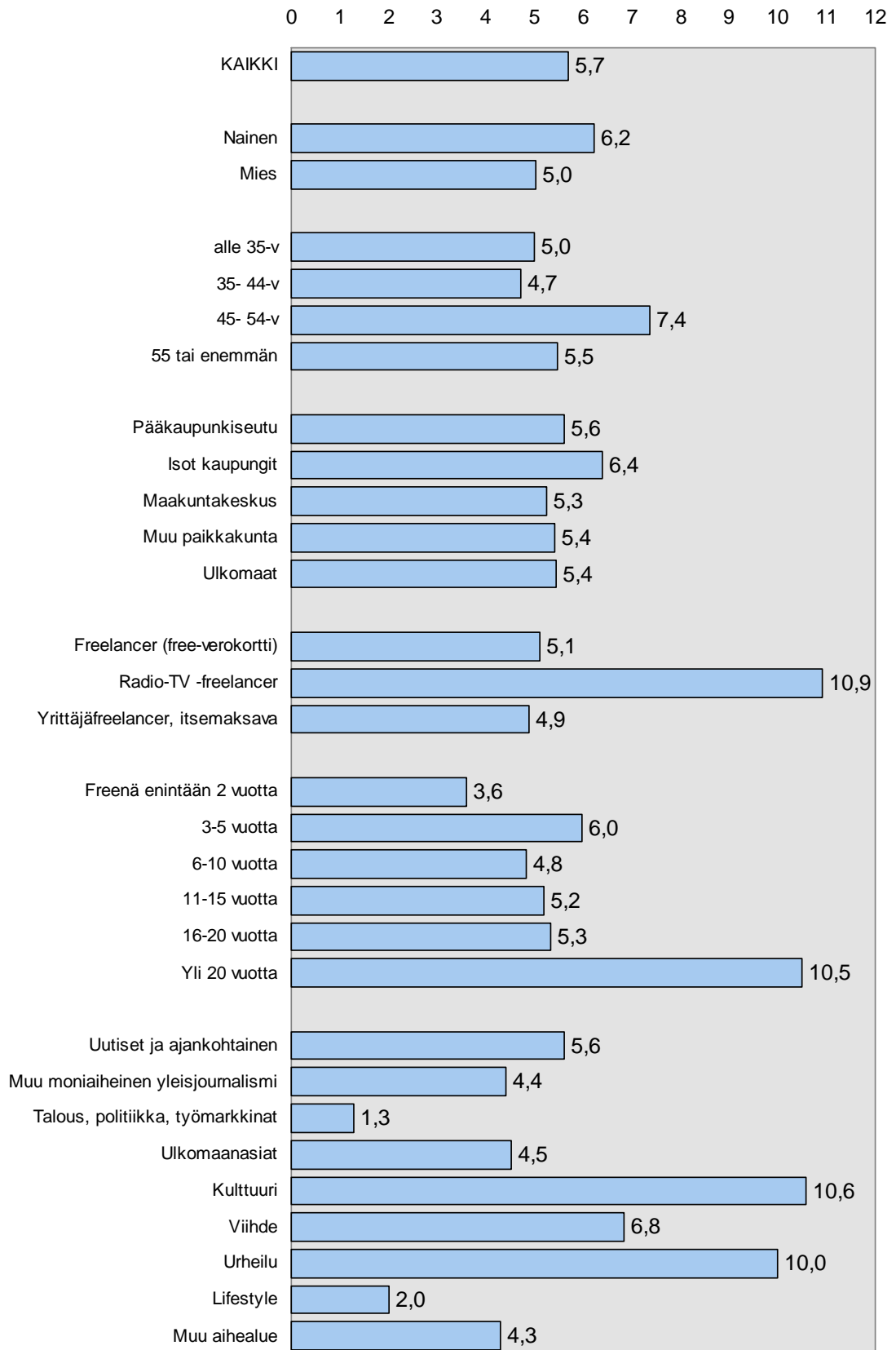

PISIN YHTENÄINEN LOMAJAKSO 2004 (viikkoa)

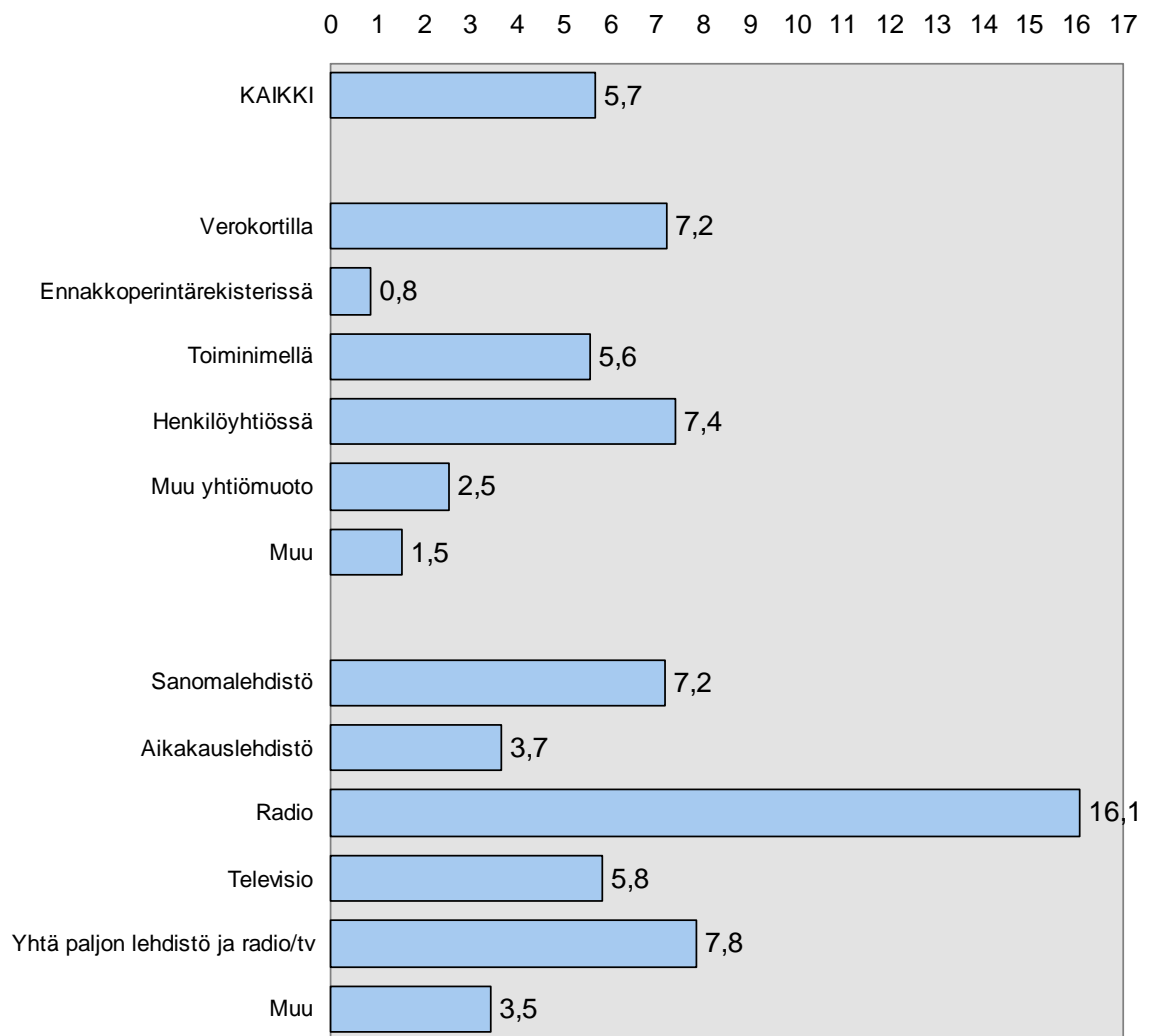

SAIRAUDEN VUOKSI TYÖKYVYTTÖMÄNÄ 2004 (päivää)

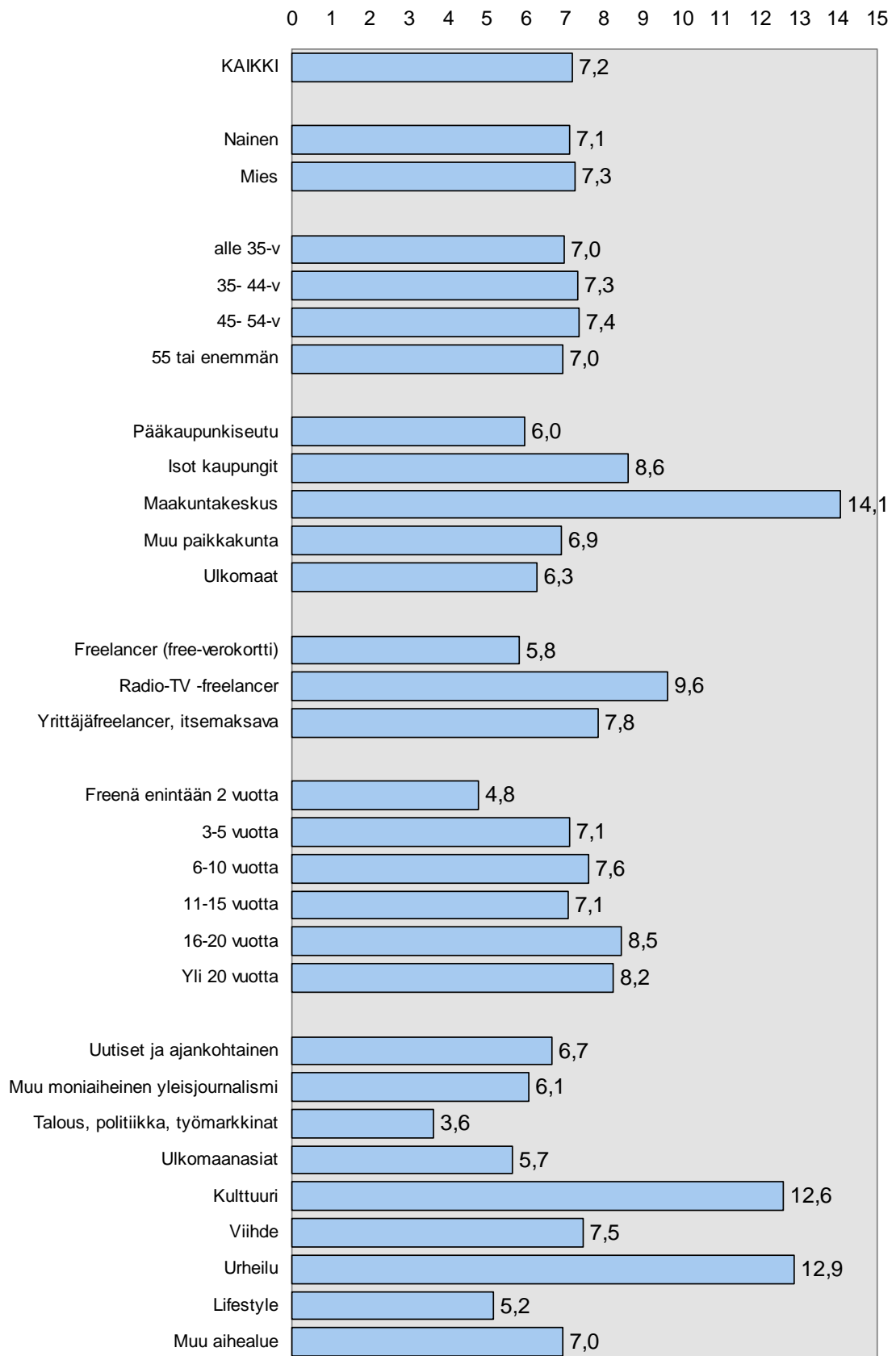

SAIRAUDEN VUOKSI TYÖKYVYTTÖMÄNÄ 2004 (päivää)

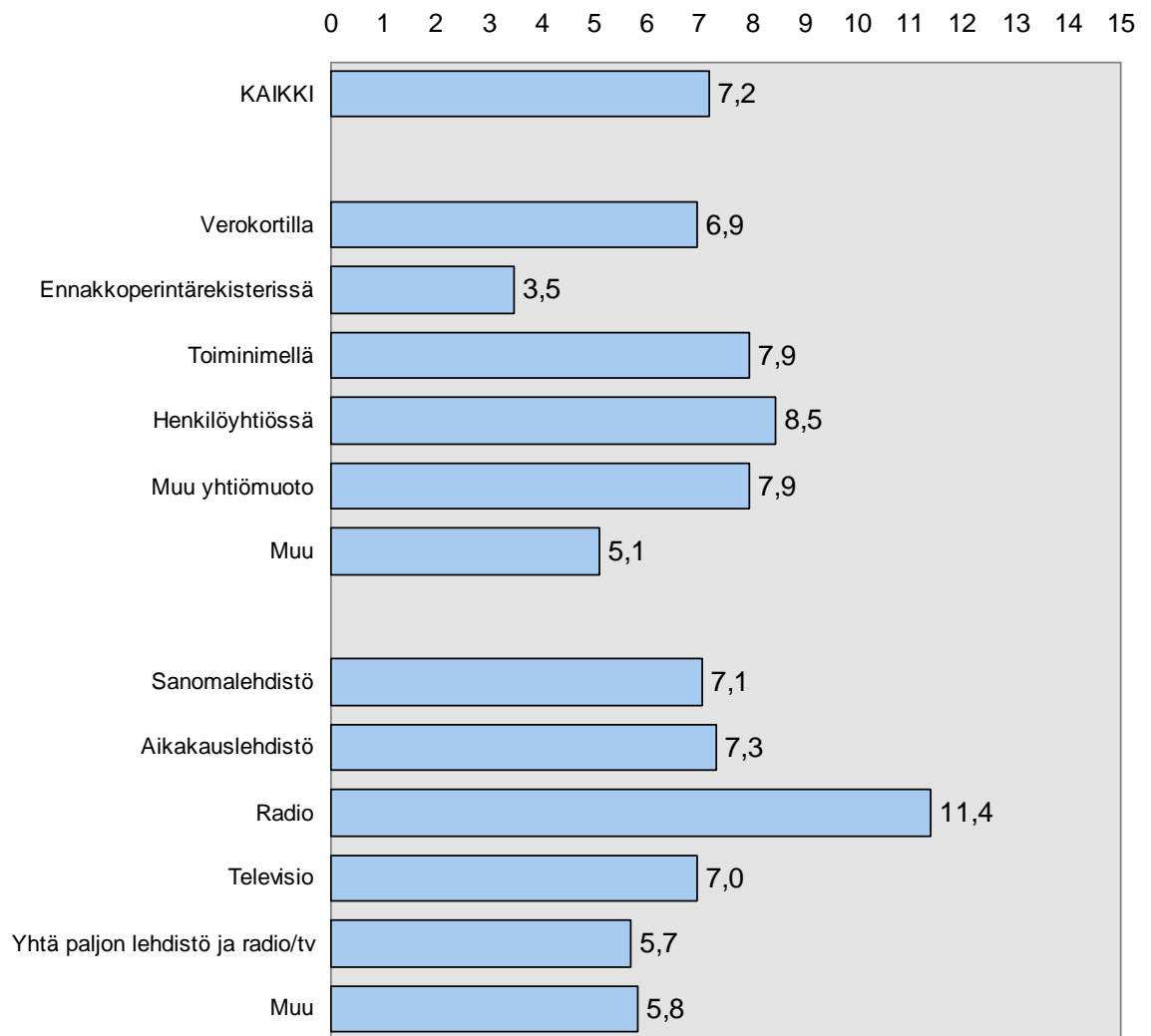

SAIRAUDESTA HUOLIMATTA TYÖSSÄ 2004 (päivää)

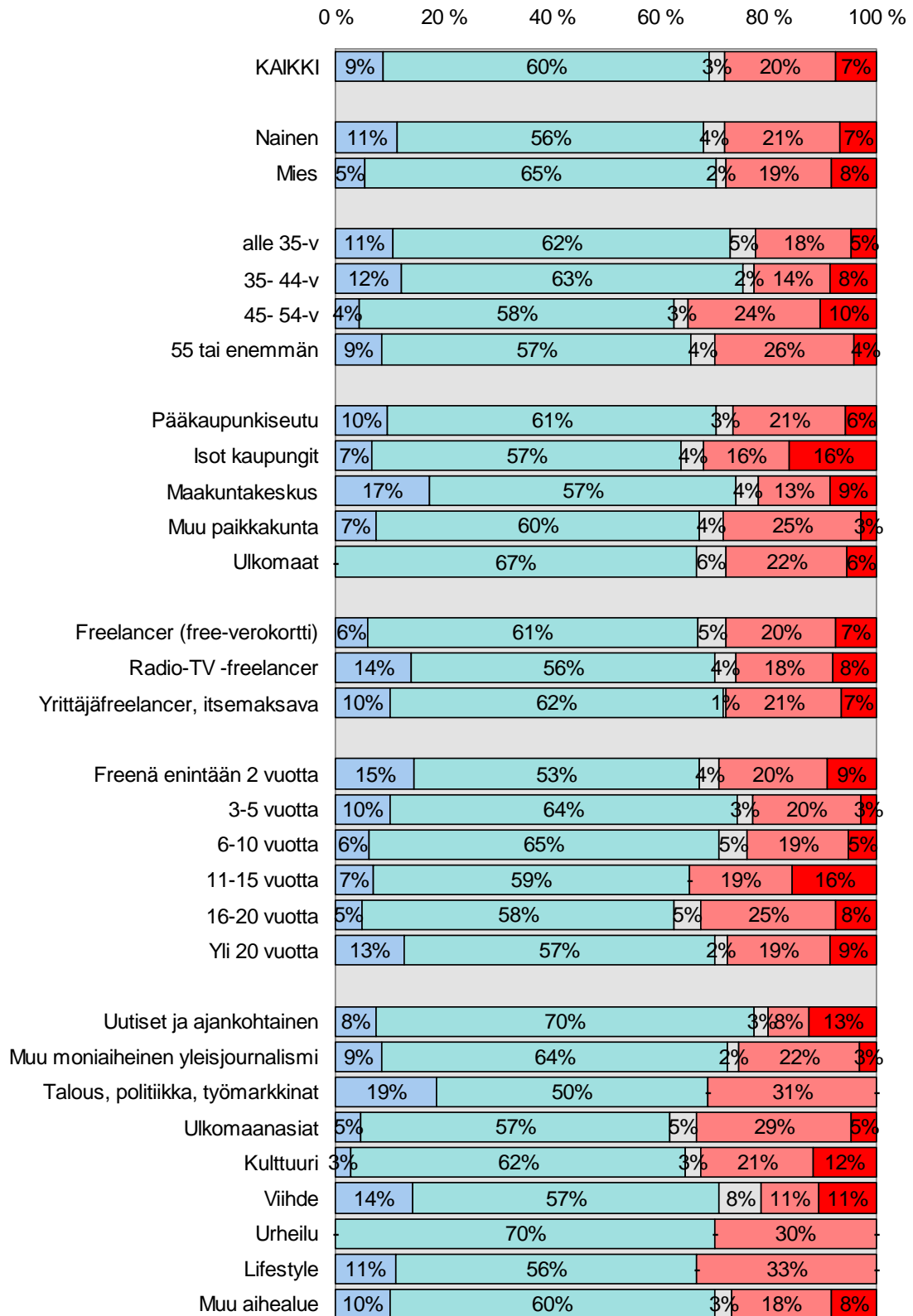
SAIRAUDESTA HUOLIMATTA TYÖSSÄ 2004 (päivää)

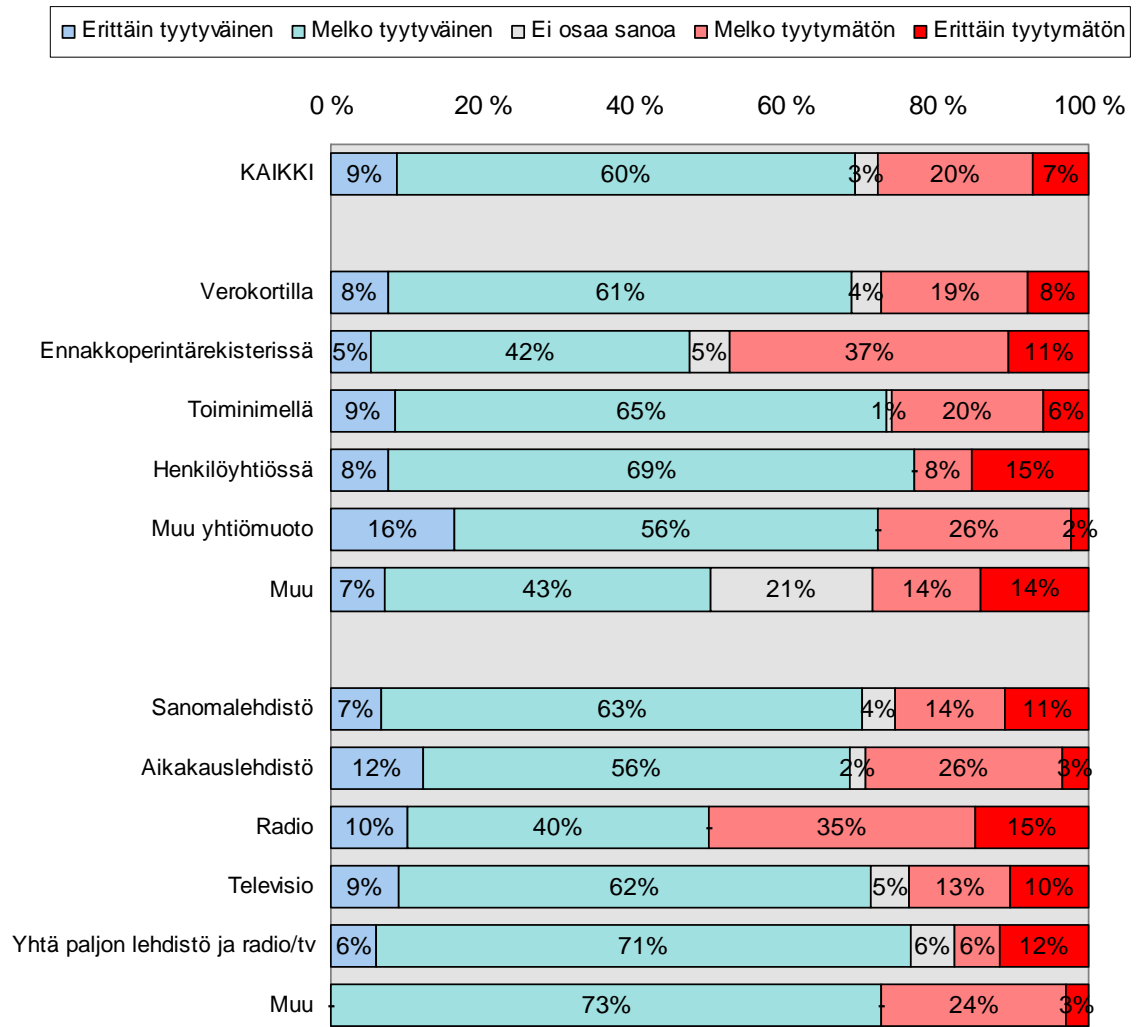
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUHTEITA KOSKEVIIN
ASIOIHIN: AINEELLINEN HYVINVOINTI YLEENSÄ (%)

□ Erittäin tyytyväinen □ Melko tyytyväinen □ Ei osaa sanoa □ Melko tyytymätön □ Erittäin tyytymätön

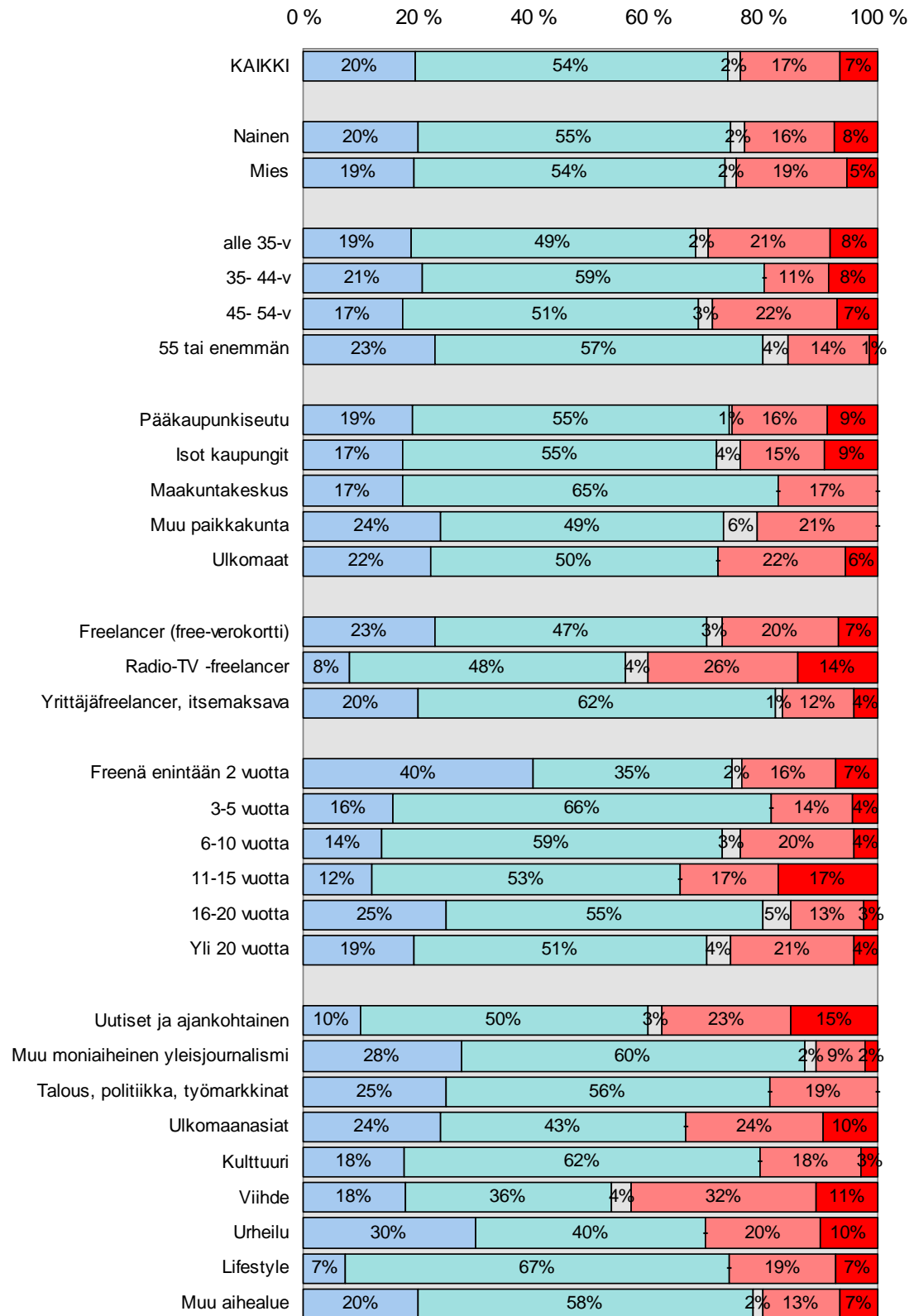
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUHTEITA KOSKEVIIN
ASIOIHIN: AINEELLINEN HYVINVOINTI YLEENSÄ (%)

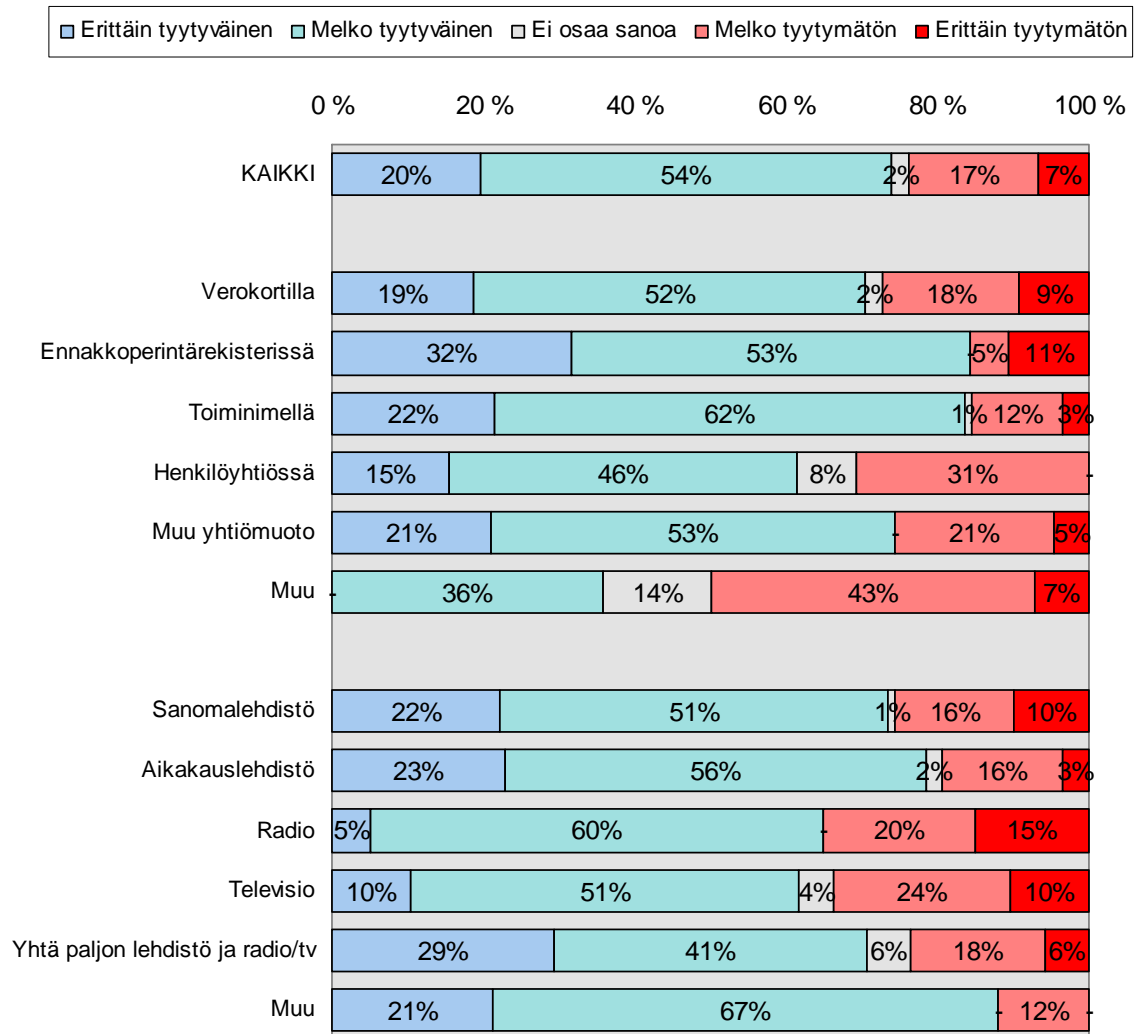
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUHTEITA KOSKEVIIN ASIOIHIN: HENKINEN HYVINVOINTI YLEENSÄ (%)

■ Erittäin tyytyväinen ■ Melko tyytyväinen □ Ei osaa sanoa ■ Melko tyytymätön ■ Erittäin tyytymätön

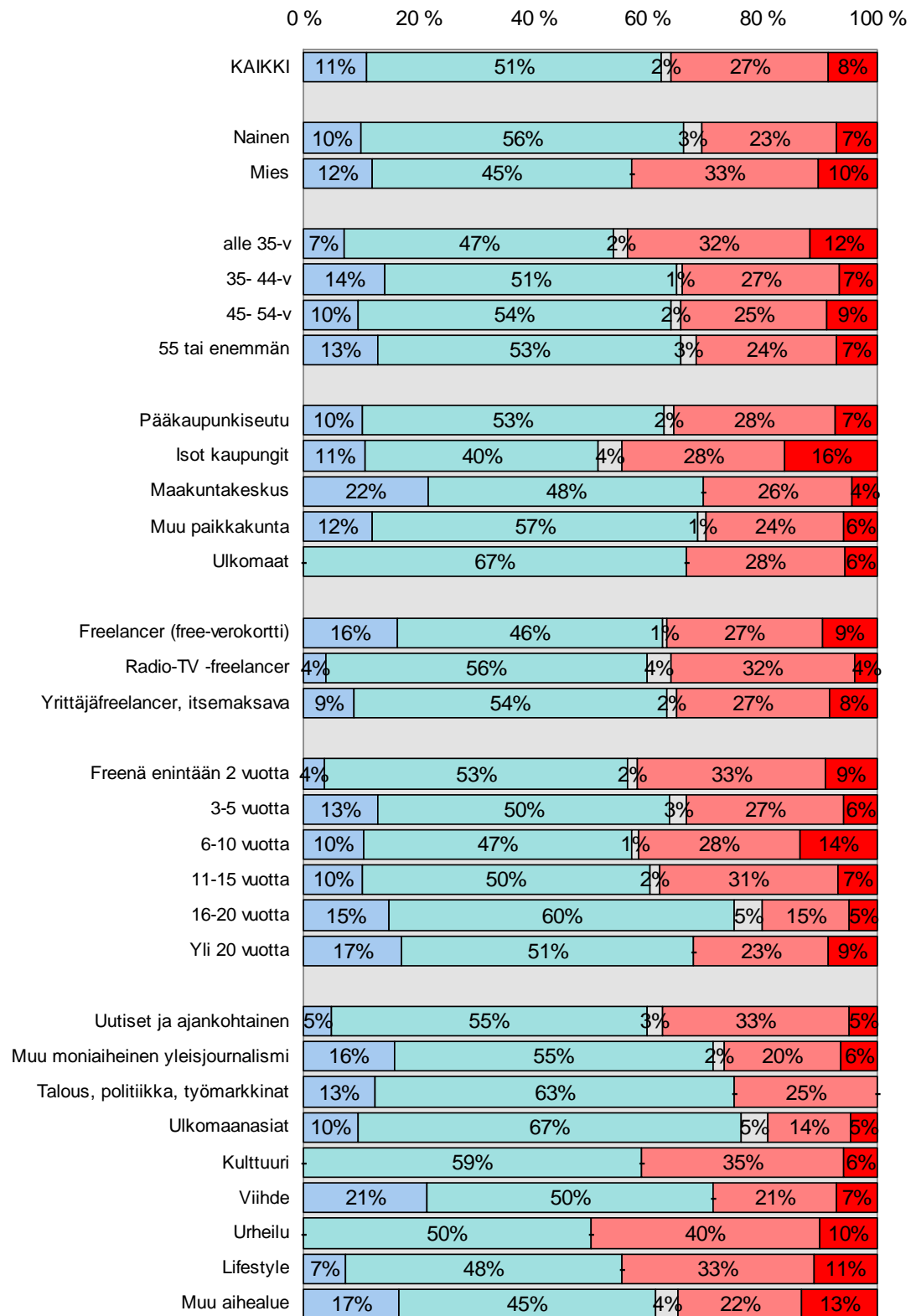
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUHTEITA KOSKEVIIN
ASIOIHIN: HENKINEN HYVINVOINTI YLEENSÄ (%)

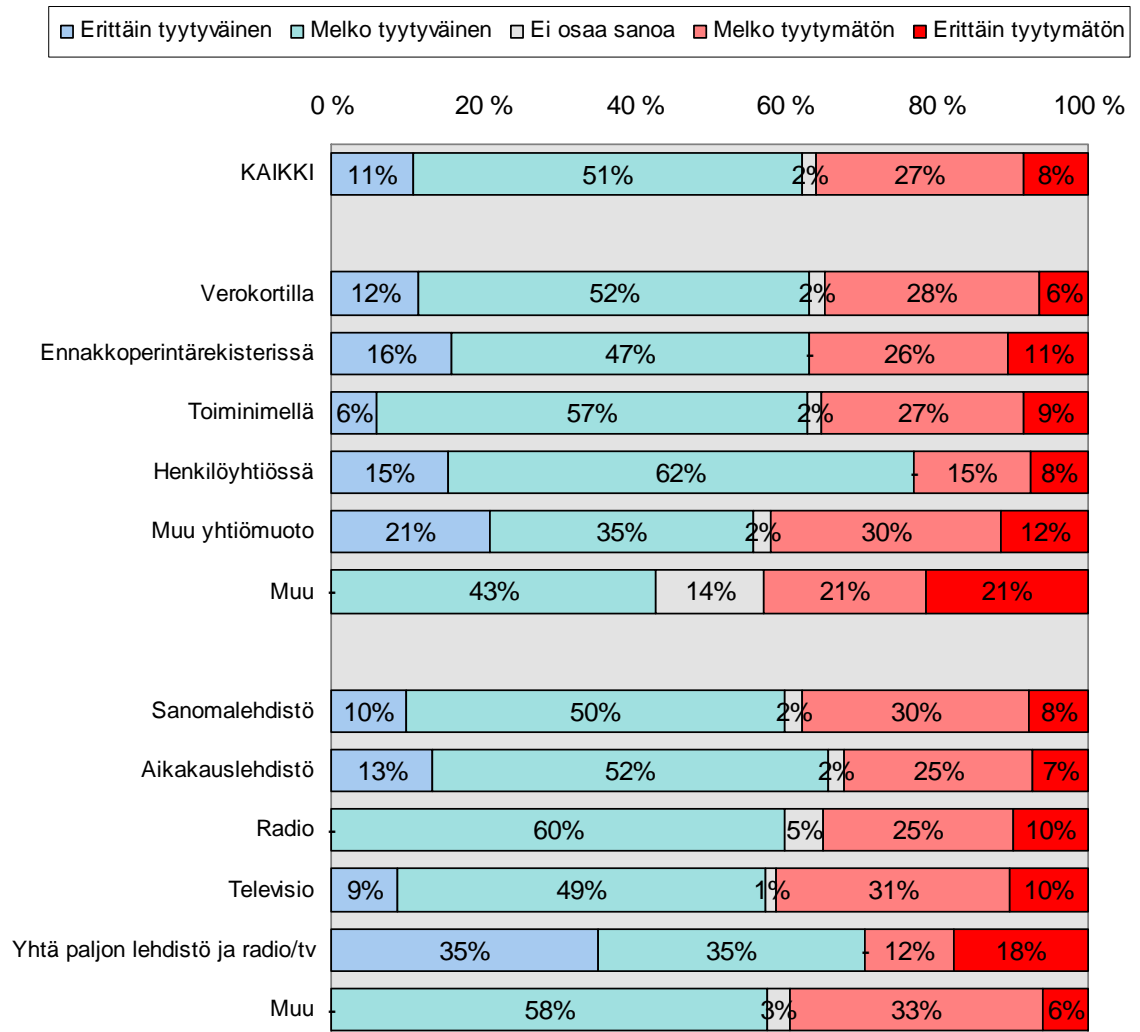
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUHTEITA KOSKEVIIN ASIOIHIN: TYÖMÄÄRÄ (%)

■ Erittäin tyytyväinen ■ Melko tyytyväinen ■ Ei osaa sanoa ■ Melko tyytymätön ■ Erittäin tyytymätön

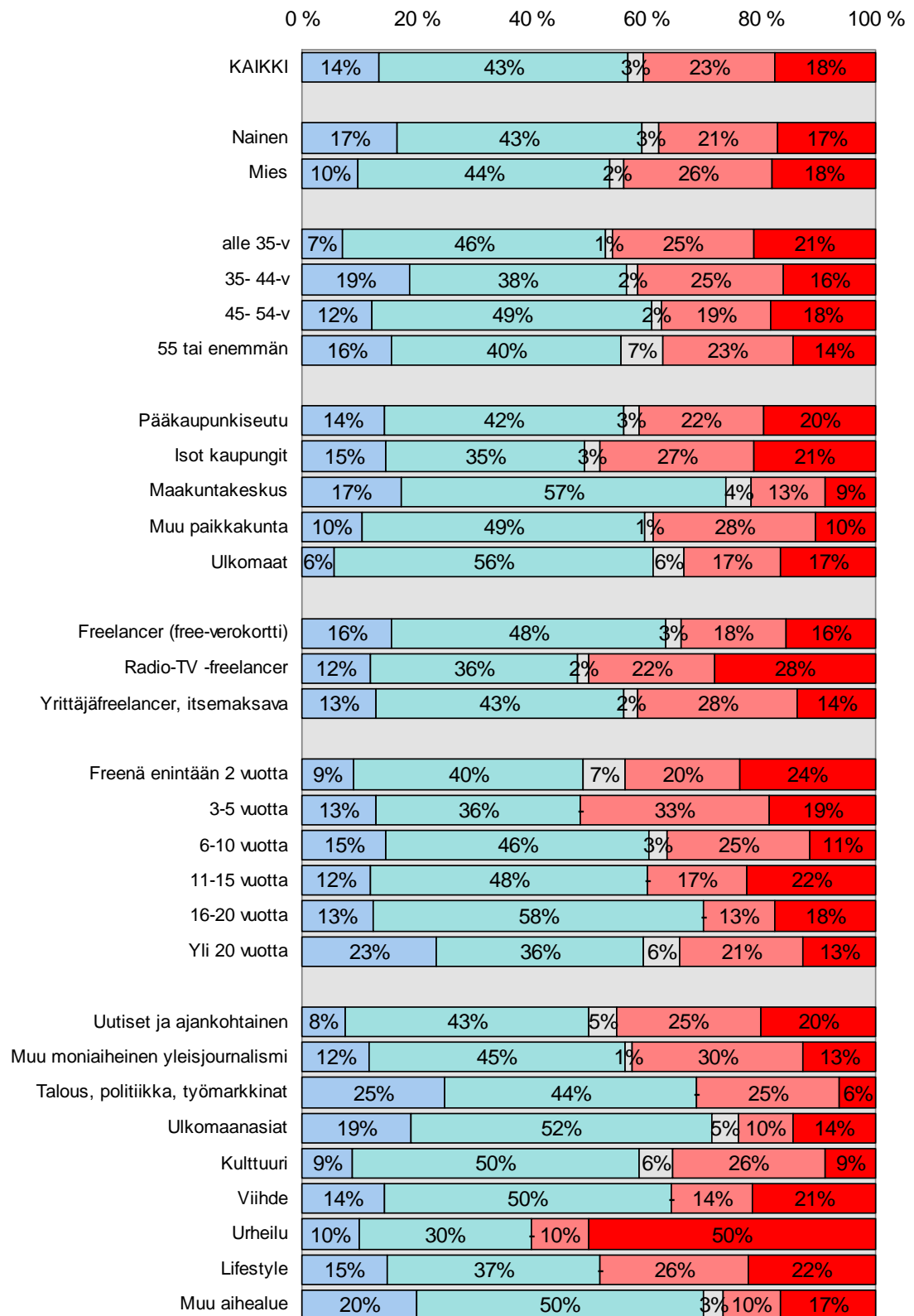
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUHTEITA KOSKEVIIN
ASIOIHIN: TYÖMÄÄRÄ (%)

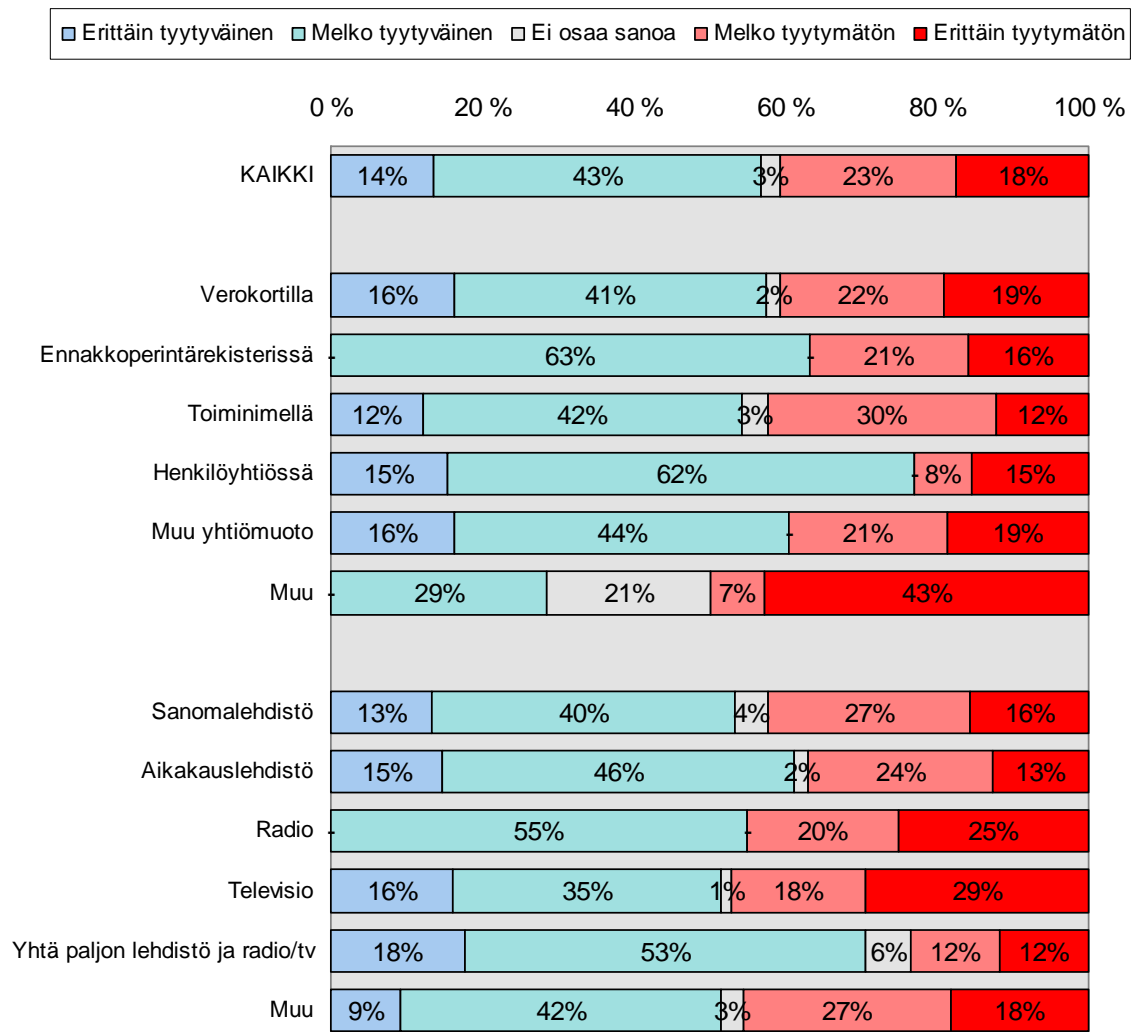
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUHTEITA KOSKEVIIN ASIOIHIN: TÖIDEN JATKUVUUS (%)

□ Erittäin tyytyväinen □ Melko tyytyväinen □ Ei osaa sanoa □ Melko tyytymätön □ Erittäin tyytymätön

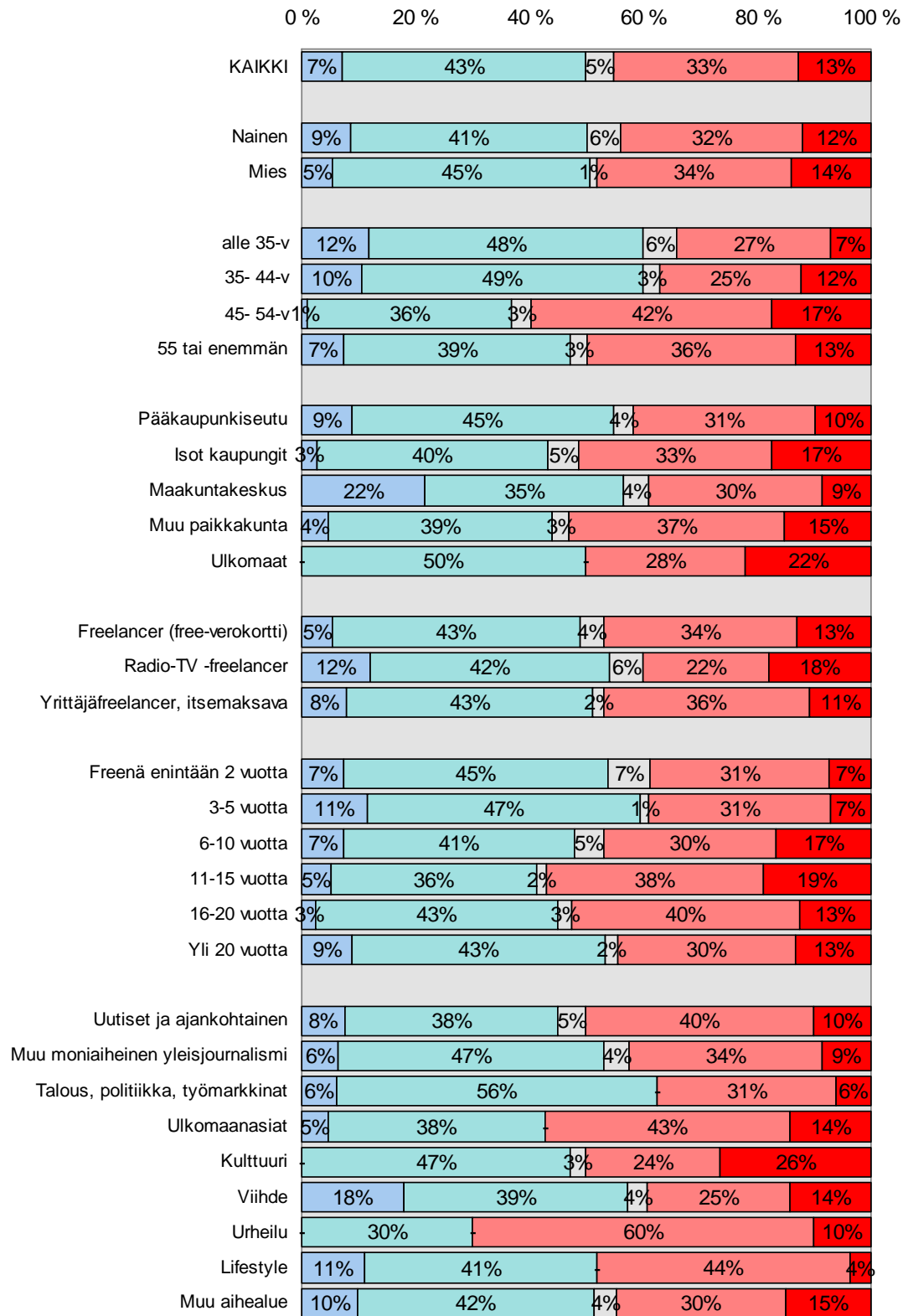
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUHTEITA KOSKEVIIN
ASIOIHIN: TÖIDEN JATKUVUUS (%)

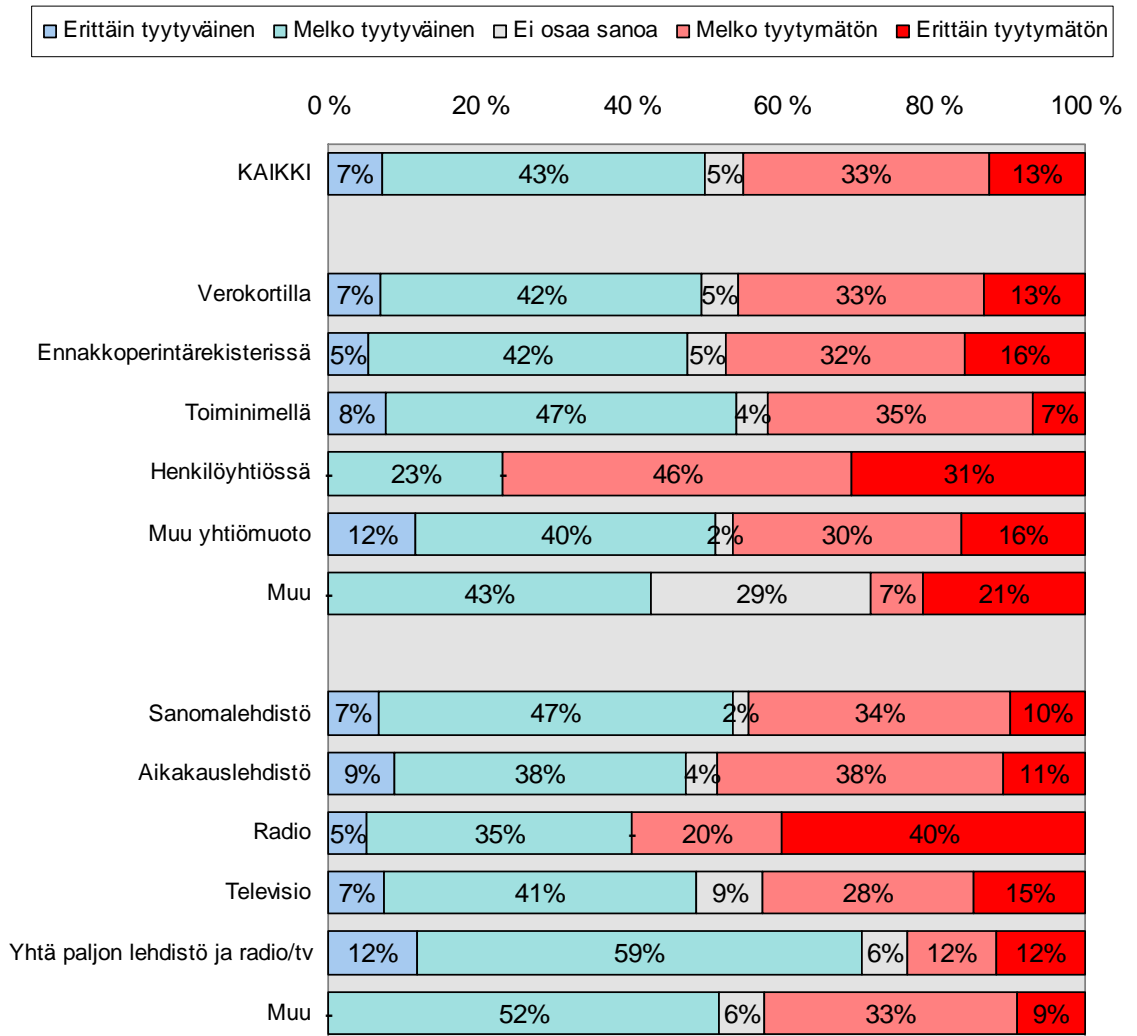
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUUTEITA KOSKEVIIN
ASIOIHIN: TYÖN AINEELLINEN PALKITSEVUUS (%)

■ Erittäin tyytyväinen ■ Melko tyytyväinen ■ Ei osaa sanoa ■ Melko tyytymätön ■ Erittäin tyytymätön

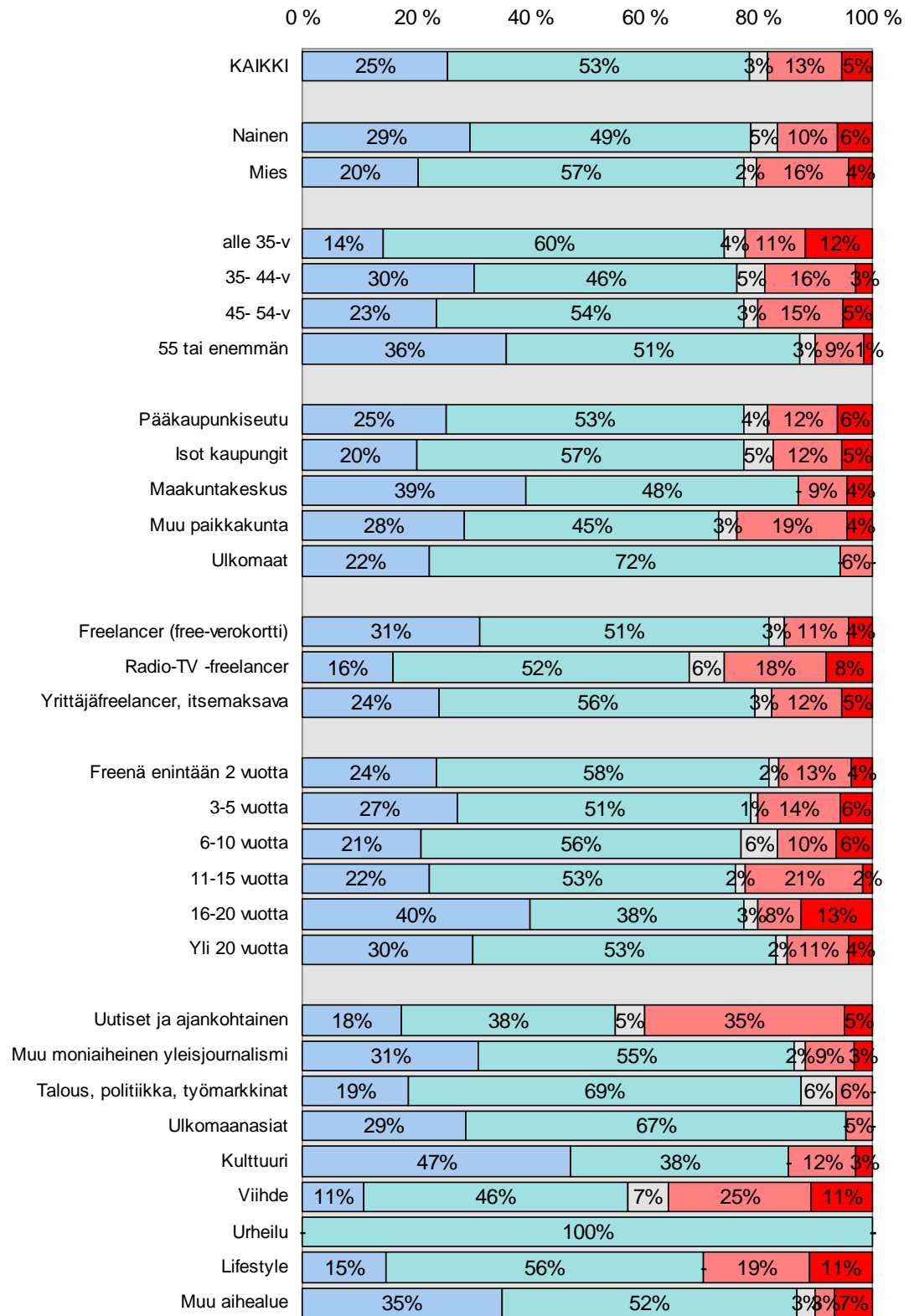
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUHTEITA KOSKEVIIN
ASIOIHIN: TYÖN AINEELLINEN PALKITSEVUUS (%)

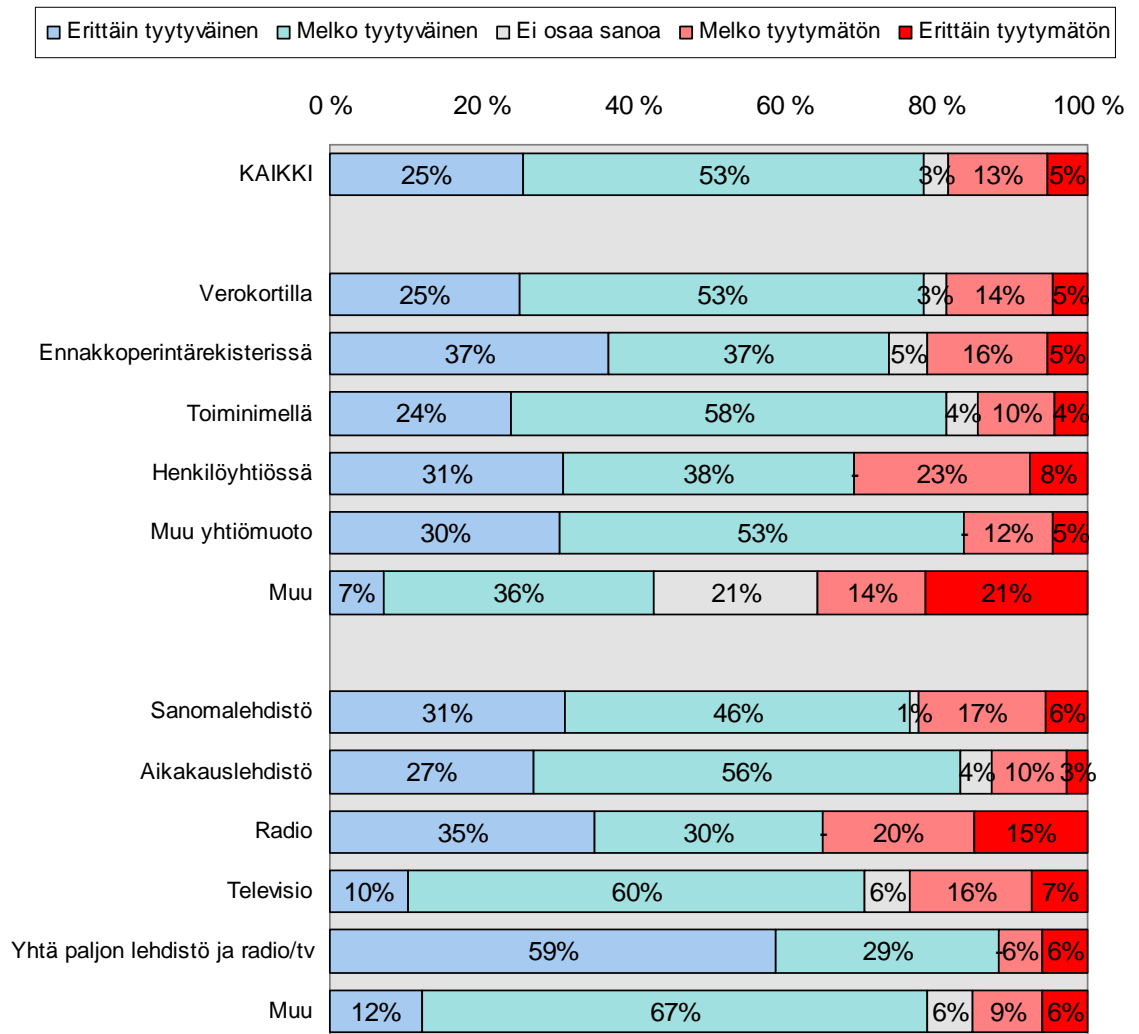
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUUTEITA KOSKEVIIN
ASIOIHIN: TYÖN HENKINEN PALKITSEVUUS (%)

■ Erittäin tyytyväinen ■ Melko tyytyväinen □ Ei osaa sanoa ■ Melko tyytymätön ■ Erittäin tyytymätön

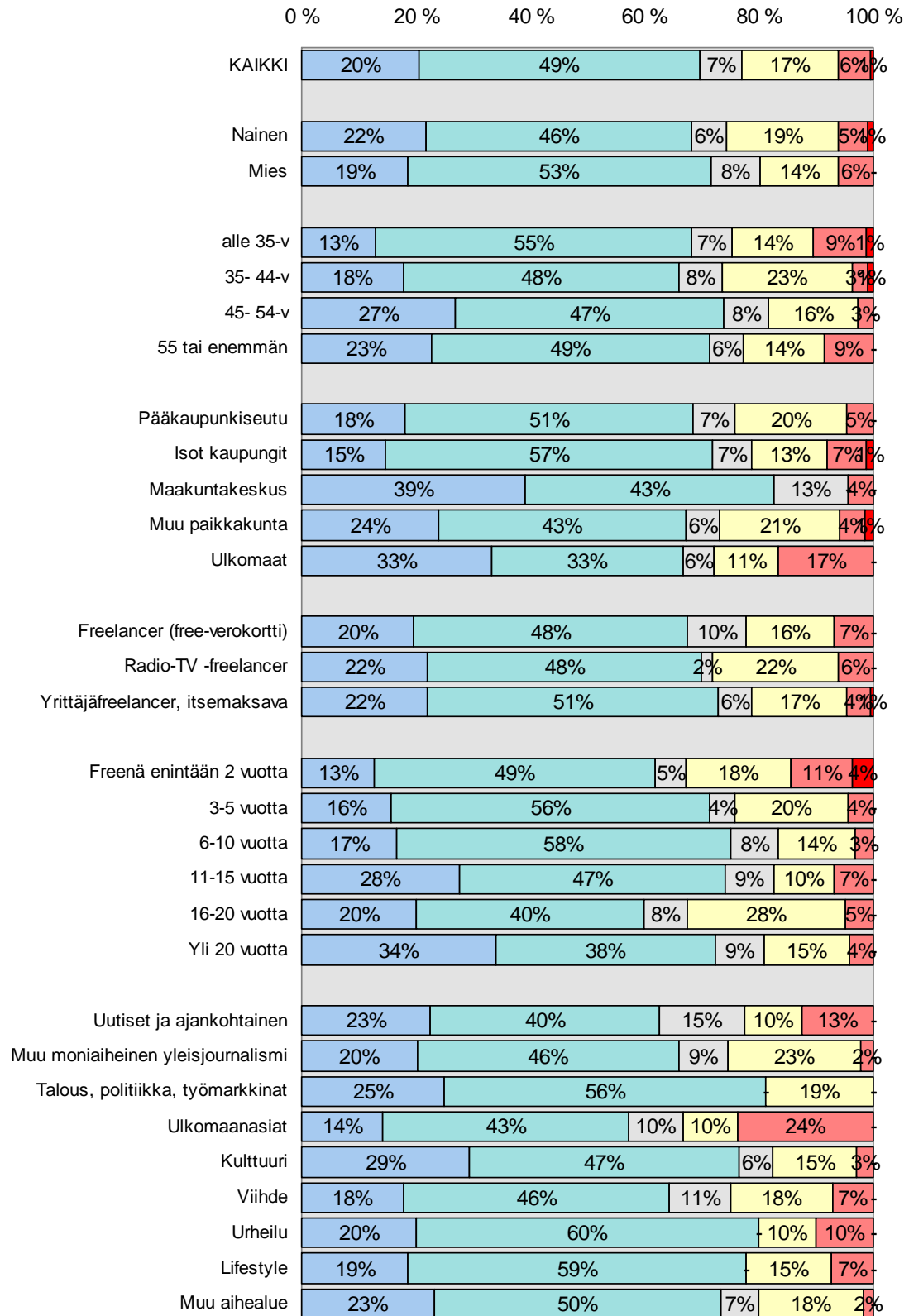
TYTYVÄISYYS ERÄISIIN TYÖTÄ JA ELINOLOSUHTEITA KOSKEVIIN
ASIOIHIN: TYÖN HENKINEN PALKITSEVUUS (%)

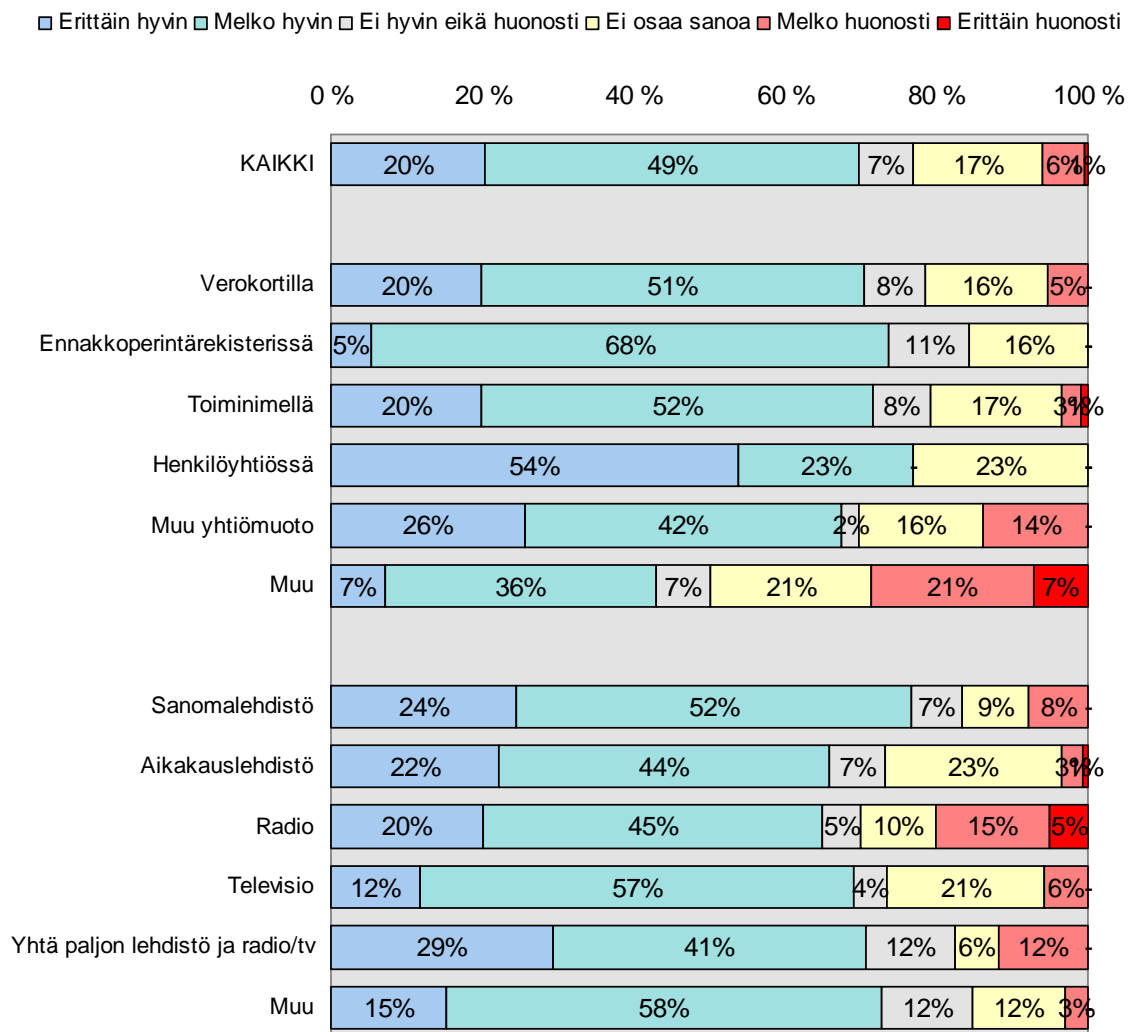
KÄSITYKSET SJL:N KYVYSTÄ TOIMIA JÄSENKUNTANSA ETUJEN SUUNTAISESTI: TYÖSUHTEESSA OLEVAT JÄSENET (%)

■ Erittäin hyvin ■ Melko hyvin ■ Ei hyvin eikä huonosti ■ Ei osaa sanoa ■ Melko huonosti ■ Erittäin huonosti

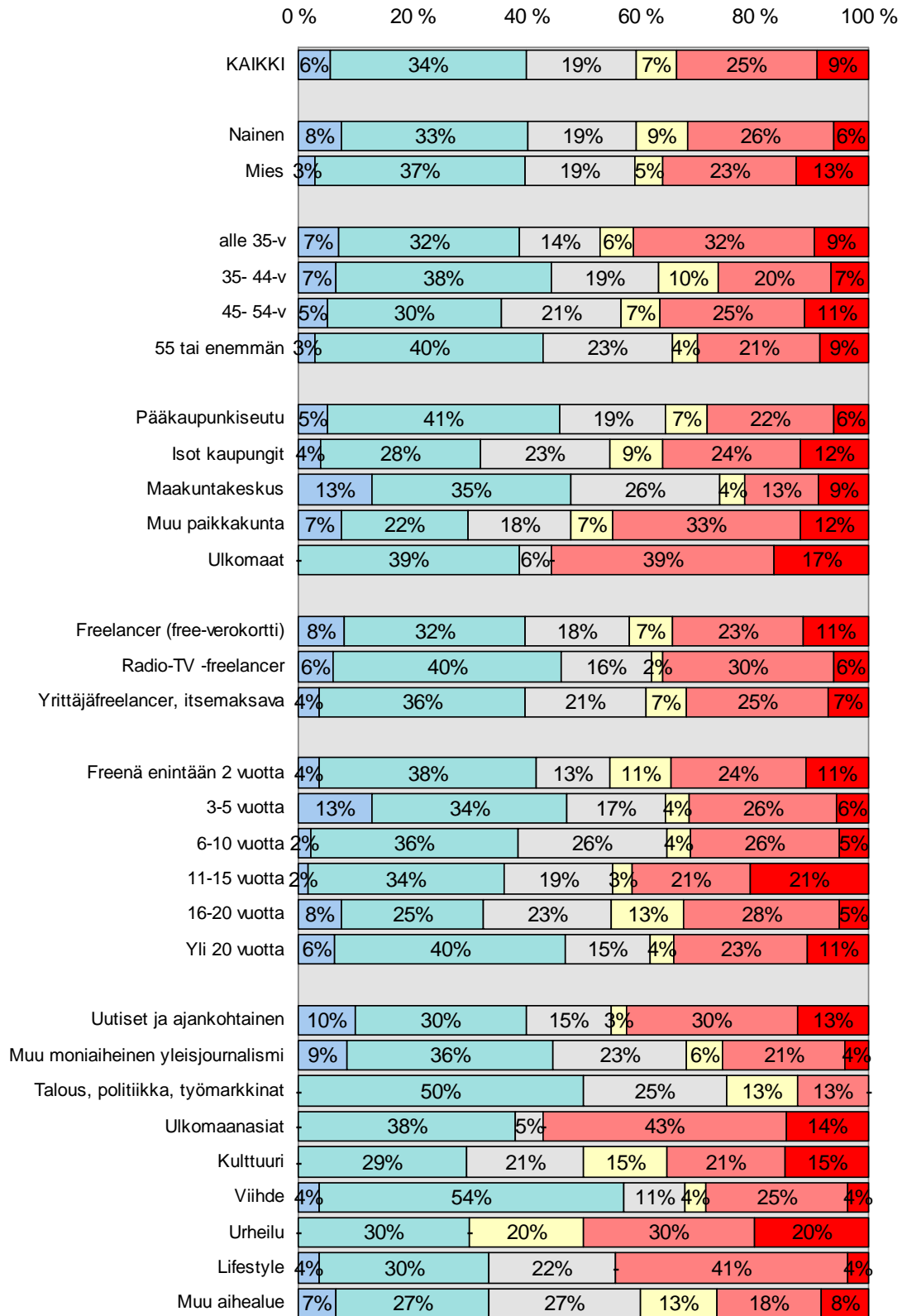
KÄSITYKSET SJL:N KYVYSTÄ TOIMIA JÄSENKUNTANSA ETUJEN SUUNTAISESTI: TYÖSUHTEISET JÄSENET (%)

KÄSITYKSET SJL:N KYVYSTÄ TOIMIA JÄSENKUNTANSA ETUJEN SUUNTAISESTI: FREELANCER -JÄSENET (%)

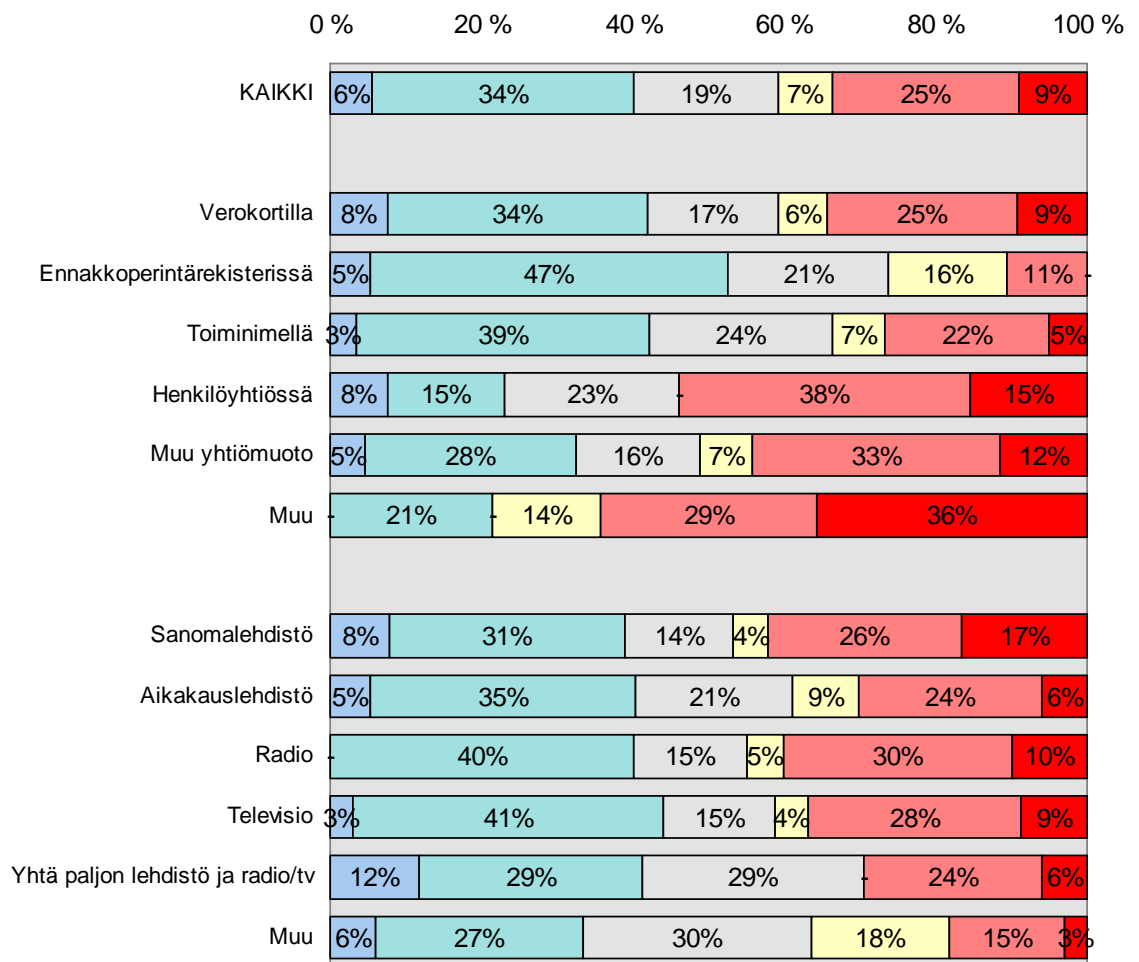
■ Erittäin hyvin ■ Melko hyvin ■ Ei hyvin eikä huonosti ■ Ei osaa sanoa ■ Melko huonosti ■ Erittäin huonosti

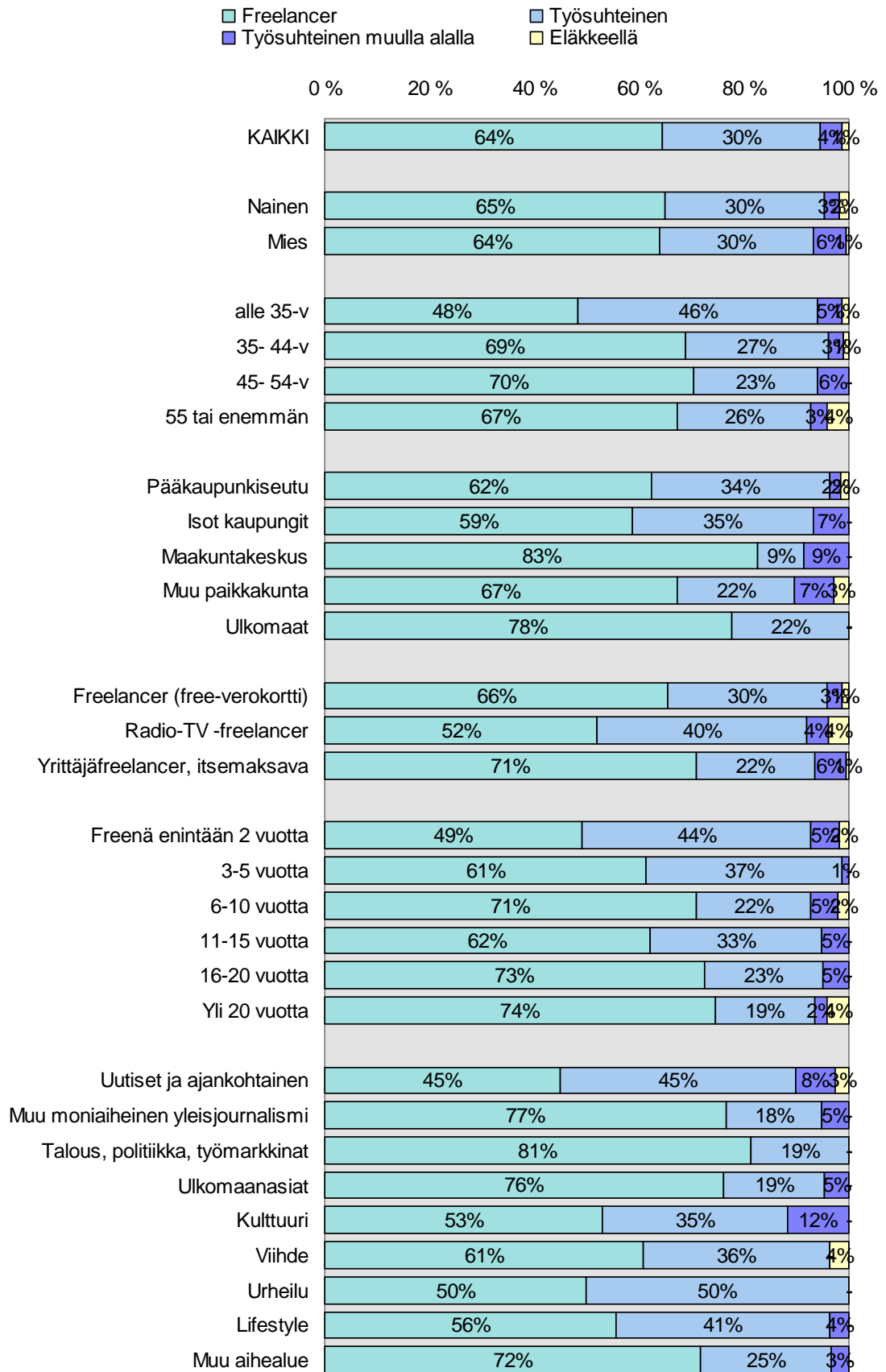
KÄSITYKSET SJL:N KYVYSTÄ TOIMIA JÄSENKUNTANSA ETUJEN SUUNTAISESTI: FREELANCER -JÄSENET (%)

■ Erittäin hyvin ■ Melko hyvin ■ Ei hyvin eikä huonosti ■ Ei osaa sanoa ■ Melko huonosti ■ Erittäin huonosti

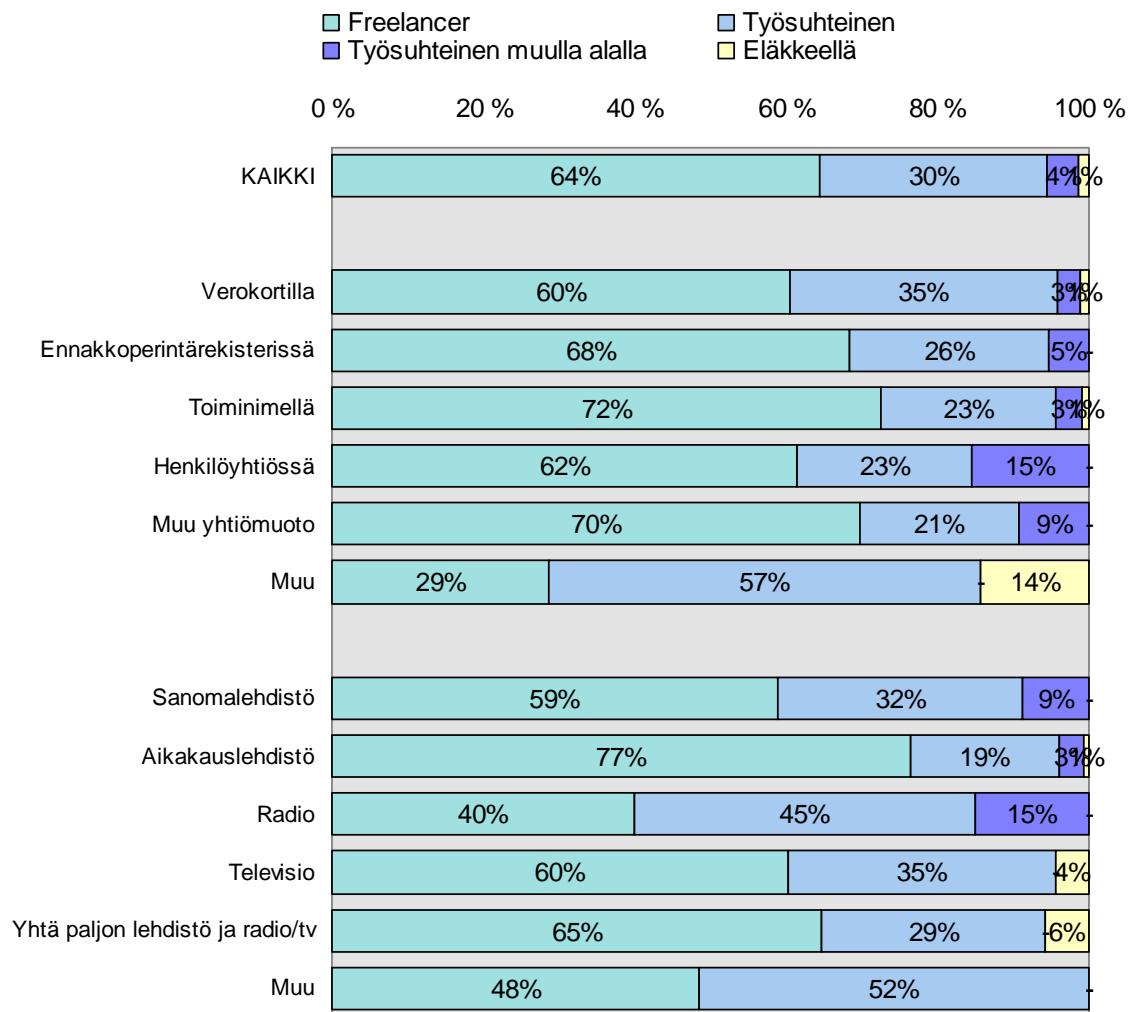

MIELUISIN TYÖSKENTELYMUOTO (%)

MIELUISIN TYÖSKENTELYMUOTO (%)

FREELANCEREIDEN TYÖMARKKINATUTKIMUS 2005

T1 Tämän hetkinen toimintamuotosi?

- Freelancer verokortilla (pääosin myös FAO:n freet)..... 1
- Freelancer ennakkoperintärekisterissä, mutta ilman toiminimeä tai yhtiötä . 2
- Freelancer toiminimellä..... 3
- Freelancer henkilöyhtiössä (AY, Ky)..... 4
- Freelancer muussa yhtiömuodossa (Oy, Osuuskunta) 5
- Muu..... 6

T2 Sukupuolesi

- Nainen 1
- Mies 2

T3 Syntymävuotesi

1	9		

T4 Pääasiallinen tehtävänimikkeesi?

Toimittaja ..... ☐ 1	Graafikko ..... ☐ 4
Valokuvaaja ..... ☐ 2	Kääntäjä ..... ☐ 5
Ohjelmatekninen ..... ☐ 3	Muu..... ☐ 6

T5 Entä mikä on jäsenmaksulajisi?

- Freelancer (free-verokortti), itsemaksava 1
- Radio-TV-freelancer, valtakirjaperinnässä 2
- Yrittäjä-freelancer (Tmi, Ay, Ky, Oy, Osuuskunta), itsemaksava..... 3
- Muu..... 4

T6 Mille journalistiselle aihealueelle tehtäväsi painottuvat (merkitse tähän VAIN TÄRKEIN vaihtoehto)?

Uutiset ja ajankohtainen (yleistoimittaja/kotimaa) ..... ☐ 1	Viihde (myös kevyt musiikki)..... ☐ 6
Muu moniaiheinen yleisjournalismi ..... ☐ 2	Urheilu ..... ☐ 7
Talous, politiikka, työmarkkinat ..... ☐ 3	Lifestyle (ruoka, sisustus matkailu, muoti yms.) ..... ☐ 8
Ulkomaanasiat ..... ☐ 4	Muu aihealue ..... ☐ 9
Kulttuuri (myös klassinen musiikki) ..... ☐ 5	Vaikea / mahdoton määritellä ..... ☐ 10

T7 Mikä on toimialasi?

- Pääosin sanomalehdistö 1
- Pääosin aikakauslehdistö 2
- Pääosin radio..... 3
- Pääosin televisio..... 4
- Suurin piirtein yhtä paljon lehdistö ja radio/tv..... 5
- Jokin muu..... 6

T8 Asuinpaikkasi sijainti?

- Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) 1
- Turku, Tampere, Kuopio, Jyväskylä, Lahti tai Oulu..... 2
- Maakuntakeskus 3
- Muu paikkakunta..... 4
- Ulkomailla 5

T9 Mikä on ylin koulutuksesi?

- Suoritettu alan tutkinto (Tampereen tai Jyväskylän yliopisto, Social- och kommunalhögskolan, Sanoma Oy:n toimittajakoulu Taideteollinen korkeakoulu, Lahden muotoiluinstituutti)..... 1
- Muu alan tutkinto (esim. medianomi) 2
- Muu korkeakoulututkinto 3
- Muu opisto- tai ammattikorkeakoulutasoinen tutkinto 4
- Keskeneräiset korkeakouluopinnot 5
- Ylioppilastutkinto 6
- Muu koulutus..... 7

7. Mikä oli työmääräsi (ota huomioon myös suunnittelun yms. edellyttämä aika) ja lomiesi kesto vuonna 2004?

Keskimääräinen viikkotuntimääräsi vuonna 2004 .....

 tuntia

Vuosilomasi .....

 viikkoa

Pisin yhtenäinen lomajakso .....

 viikkoa

Kokonaisten työviikkojen määrä vuonna 2004 .....

 viikkoa

8. Olitko vuonna 2004 millään alla mainituista? Merkitse rasti kaikkiin kohdallasi kyseeseen tulleisiin. Kerro myös, kuinka monta viikkoa kyseisen asia/kyseiset asiat yhteensä kesti(vät) vuonna 2004.

Perhevapaalla (äitiys-, isyys-, hoitovapaa).....	☐	1	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>			viikkoa
Osa-aikaeläkkeellä.....	☐	2	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>			viikkoa
Työkyvyttömänä sairauden takia (yli 9 päivää/kerta)	☐	3	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>			viikkoa
Työttömänä (yli viikon)	☐	4	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>			viikkoa
Opintovapaalla	☐	5	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>			viikkoa

9. Kuinka pitkään yhteensä vuonna 2004... (jos et ollut päivääkään, merkitse 0)

...olit sairauden vuoksi työkyvyttömänä	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>				päivää
...teit töitä, vaikka olit sairas	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>				päivää
...olit kuntoutuksessa.....	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>				päivää

10. Kuinka kauan olet työskennellyt päätoimisesti freelancer-journalistina?

		vuotta

11. Entä kuinka pitkään olet työskennellyt journalistisella alalla yleensä?

		vuotta

12. Kuinka monelle toimeksiantajalle olet säännöllisesti työskennellyt vuoden 2004 aikana?

Yhdelle.....	☐	1
2 – 5:lle	☐	2
6 – 10:lle	☐	3
Yli 10:lle	☐	4

13. Kuinka tyytyväinen tai tyytymätön olet seuraavassa lueteltaviin työtäsi ja elinolosuhteitasi koskeviin asioihin?

	Erittäin tyytyväinen	Melko tyytyväinen	Melko tyytymätön	Erittäin tyytymätön	En osaa sanoa
Aineellinen hyvinvointi yleensä	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Henkinen hyvinvointi yleensä.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Työmäärä.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Töiden jatkuvuus.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Työsi aineellinen palkitsevuus.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Työsi henkinen palkitsevuus	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

14. JOS OLET LEHDISTÖN FREE. Vastaa alla olevaan toimeksiantosopimuksia koskevaan kysymykseen. Rasti sinun tapauksessasi kyseeseen tulevat vaihtoehdot joka riviltä.

	Teen töitä tälle lehdelle/lehtiyritykselle	Minulla on kirjallinen toimeksiantosopimus lehden/lehtiyrityksen kanssa	Ei kumpikaan edellisistä
Sanoma	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Sanoma Magazines	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Talentum	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Alma Media.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3
A-lehdet	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Yhtyneet Kuvalehdet	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Aamulehti	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Kaleva	☐ 1	☐ 2	☐ 3
HBL	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Turun Sanomat.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Allers (Seiska, OHO)	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Forma	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Karjalainen.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Savon Sanomat	☐ 1	☐ 2	☐ 3
Ilkka	☐ 1	☐ 2	☐ 3
STT.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3

15a. Kuinka hyvin arvelet Suomen Journalistiliiton toimivan työsuhteessa olevien -jäsentensä tavoitteiden suuntaisesti?

	Työsuhteessa olevat
Erittäin hyvin	☐ 1
Melko hyvin.....	☐ 2
Ei hyvin eikä huonosti	☐ 3
Melko huonosti	☐ 4
Erittäin huonosti.....	☐ 5
En osaa sanoa.....	☐ 6

15b. Kuinka hyvin arvelet Suomen Journalistiliiton toimivan freelancer-jäsentensä tavoitteiden suuntaisesti?

	Freelancerit
Erittäin hyvin	☐ 1
Melko hyvin.....	☐ 2
Ei hyvin eikä huonosti	☐ 3
Melko huonosti	☐ 4
Erittäin huonosti.....	☐ 5
En osaa sanoa.....	☐ 6

16. Kerro vielä lopuksi, jos saisit itse valita, olisitko mieluiten...?

Freelancer	☐ 1
Työsuhteinen	☐ 2
Työsuhteinen muulla alalla	☐ 3
Eläkkeellä (HUOM! VAIN JOS OLET ELÄKEIKÄINEN).....	☐ 4